

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 50

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60

v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“**Cene inseratov:**Enostolpna petstina vrsta
mali oglasi po Din 1'30 in
Din 2'—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2'30,
veliki po Din 3'— in 4'—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din

Pri večjem naročilu popust.

Izbeje vsak dan izvešeni
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri jutraj.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.**Političen list za slovenski narod.**Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.**Kdo je kriv?**

Redko je kdaj kakšna stvar v širokih masah slovenskega ljudstva vzbudila toliko nevoljo kot ugotovitev, da plačuje Slovenija več davkov, kakor pa bi morala. Za proračunsko leto 1924/25 bi bila morala Slovenija plačati neposrednih davkov 74 milijonov, v resnici pa jih je plačala 114,2 milijonov, torej čez 40 milijonov več, kakor pa jih je nalezil državni proračun, to je zakon. To je ogromna strašna številka, teh 40.000.000, in ni čuda, če gre spričo nje eno samo egorčeno vprašanje po čeli deželi, kako je to mogoče in kdo je temu kriv? Ljudstvo ne more razumeti, zakaj mora plačevati več nego je po zakonu dolžno in ne more razumeti, kako smejo davkarje več davkov iztirjati kot pa je v proračunu predvideno.

Slišali smo že, kako g. finančni minister vso krivdo na tej stvari zvaljuje na našo finančno delegacijo. Zdaj pa vidimo našo finančno delegacijo, kako pravi, da je odgovorna samo finančnemu ministru, kar bi se reklo z drugimi besedami: finančna delegacija mora izvrševati naloge finančnega ministra. Tistih 40 milijonov več ni iztisnila iz Slovenije delegacija, ampak minister, ki jih je zahteval. Torej nosi krivdo na tem g. finančni minister, njega primite! Tako torej valita krivdo drug na drugega, ministrstvo na delegacijo, delegacija na ministrstvo. Vsak pameten človek v Sloveniji pa bo dejal, da sta oba kriva, vsak po svoje.

Finančni minister ni smel teh 40 milijonov iz Slovenije pobrati, ker mu parlament po predloženem proračunu tega ni bil dovolil; toda kadar je finančni minister denar potreboval in finančni delegaciji v Ljubljani dajal naloge, da te in te svote v državno blagajno položijo, tedaj ni moral vedeti, da je slovenska davčna kvota že izčrpana, oziroma slovenski davki že iztirjani. Pač pa je moral vedeti, da finančna delegacija v Ljubljani in njena dolžnost je bila, da g. ministra na to opozori. A še več: finančna delegacija je morala vedeti tudi to, da je gospodarska moč Slovenije že tako oslabiljena, da te prekomerne dajatve ne bodo ostale brez hudih posledic, in bila je njena dolžnost tudi na to g. ministra opozoriti. Kajti inštitut finančne delegacije ni gola mašina, ki izpolnjuje direktna povelja, ali pa naprava, ki ima ugoditi ministrovim četudi ne direktno izrečenim, ampak samo uganjenim nameram, marveč je ali bi vsaj morala biti kolikorotno samostojno presojujoči in predvidevalni organ, ki spravlja v sklad interese države in prebivalstva, presoja davčno moč in gospodarske možnosti dežele, pa ji po potrebi in možnosti prizanaša, da ne bi od prevelikih dajatev izkrevavela. Zato pa je delegacija; sicer bi jo minister ne potreboval in bi lahko davke izterjaval po poljubnem eksekutorju ali pa bi davke dal enostavno v zakup kakemu zasebniku kakor je to svojčas bilo po mnogih deželah.

Finančna delegacija v Ljubljani bi bila morala povedati g. ministru, svoj odločni nemore, da od dežele, za katero je davke bil proračun na 74 milijonov, ne gre iztisniti 114 milijonov, zlasti ne, če je ta dežela, ta narod gospodarsko izčrpan, če se nahaja njegovo gospodarstvo v težki krizi, če rabi ozira in pospeševanja, ne pa da ga še fiskus neusmiljeno odira! In če g. ministru zmanjka denarja, naj ga poišče drugod, kjer se niti tisti davki ne izterjajo, ki so predpisani, ali pa le malenkostni odstotek čez preračunano vsoto!

Ker pa delegacija tega ni storila, ker finančnemu ministru ni rekla, da tega ne sme zahtevati, zato je umljivo, zakaj se je ravno na Slovenijo obračal g. finančni minister, kadar je potreboval pare. Tja pač, kjer jih je najlažje dobil, kjer se mu nihče ni upiral ali pa vsaj ne v zadostni meri.

Jasno je torej pri objektivni presoji za vsakogar, da za teh iz Slovenije preveč iztisnjenih 40 milijonov zadene glavna krivda našo finančno upravo. Ona je, ne da bi to zahteval proračun, ki je zakon, zgolj iz napačne službene vneme navijala slovenskemu ljudstvu že itak tako težke davke do neznosnosti in na ta način pomagala Slovenijo tirati v gospodarsko stisko, v kateri se danes nahaja.

Tudi slovenska finančna uprava ne bi smela nikdar pozabiti, kaj je svojemu narodu dolžna, da obstoji tudi zakon narodne dolžnosti, dolžnosti do lastnega ljudstva, mo-

Ali bo ali ne bo?

Zagreb, 8. julija. (Izv.) Vsi današnji dopoldanski in popoldanski listi razum »Rječ« soglasno pišejo, da so pogajanja med radikali in radičevci že pri koncu. Dosedaj da je dosežen sporazum v vprašanju razvrstitve uradnikov na Hrvaškem, v Slavoniji in v tistih pokrajinah, ki interesirajo seljaško stranko. Danes je redigiran protokol o dosedanjih pogajanjih, jutri bodo pa pristopili k definitivni redakciji besedila o sporazumu. Jutri bodo ugotovili razdelitev portfeljev in določili osebe od HSS, ki vstopijo v vladu. Vprašanje Stjepana Radića ni še definitivno rešeno, dr. Maček in tovariši bodo pa izpuščeni iz zaporu, čim bo podpisan protokol o sporazumu in sestavljena nova vlada. Postopanje proti Radiću bo najbrže abolirano. Koncem tedna bo sedanja vlada odstopila. Kriza bo zelo kratka. Konzultiran bo samo predsednik parlamenta, nakar se bo takoj sestavila nova vlada. Čim se razčisti položaj, bo o tem takoj obveščen kralj, ki se bo nato pripeljal v Beograd. — »Rječ« pa nasprotno trdi, da se sploh ne vrše pogajanja, marveč da se na sestankih delegatov samo jemljejo na znanje želje HSS in da se vse to predloži Nikoli Pašiću v odločitev. »Rječ« trdi, da radikalni delegati nimajo nobenega pooblastila, da bi mogli kaj definitivno skleniti. — Tako pišejo, kakor rečeno, zagrebški listi.

Zagreb, 8. julija. (Izv.) Kakor je zvedel vaš dopisnik, je Stjepan Radić za časa zadnjega bivanja Pavla Radića v Zagrebu odobril vse njegovo dosedanje delovanje in mu dal navodila, da svojo akcijo nadaljuje in dokonča. Če bi se pojavile še kake zapreke, naj gre preko njih.

Beograd, 8. jul. (Izv.) Danes dopoldne se je vršil nov sestanek — četrti sestanek — radikalnih in radičevskih delegatov. O tem

sestanku niso izdali nobenega komunikeja. Izvedelo se je samo to, da je g. Pavle Radić na tej seji zatrjeval, da so mu v Zagrebu soglasno izrekli zaupnico. S tem zaupanjem je hotel Pavle Radić zadevo malo pospešiti. Vendar pa radikali danes še niso hoteli na to pristati, ker nimajo samo informacij, da je bil proti Pavlu Radiću velik del kmetskih poslancev, ampak imajo še boljše informacije o tem, da je hrvatsko ljudstvo odločno proti takemu prodajanju ljudskih koristi. Radikali v današnji seji niso podali nobenega novega momenta, temveč so ponovno zahtevali od Pavla Radića, da to zadevo najprej v klubu razčisti. Ker se to Pavlu Radiću ni posrečilo, se mu tudi najbrže v bodočnosti ne bo. Vendar prevladuje v radičevskih in deloma tudi v radikalnih krogih še vedno optimistično mišljenje, da se bo Pavlu Radiću, dr. Nikiću in drugim, ki se prilizujejo Radićevi familiji, posrečilo priti v vladu. Dolgotrajna pa ta vlada ne bi mogla biti, ker je ena stranka odšla predaleč ne samo od svoje taktike, temveč je popolnoma zapustila svoj program in svojo agitacijo med narodom. Naj tukaj opozorimo našo javnost samo na ono brezvestno agitacijo, ki so jo vodili radičevski agenti po Sloveniji, češ, volite nas in mi bomo odpravili davke, volite nas, potem bo republika! Mi na to agitacijo ter na ta agitacijska sredstva opozarjamo našo javnost radi tega, da pokažemo kako daleč pade človek, politik, ki vodi svoje ljudstvo samo zato, da ima osebnost koristi, nikdar pa nima pred očmi splošne blaginje.

Zelo bi bilo potrebno, da pridejo radičevci sedaj na vladu in pokažejo, kako bodo odpravili davke in kako se njihov zmagoslavni klic: »Živela republika!« tukaj uveljavlja.

Afera bivšega pravosodnega ministra.

DR. LUKINIĆ PRIDE PRED PREISKOVALNO KOMISIJO SKUPŠČINE.

Beograd, 8. julija. (Izv.) Razprava proti samostojni demokratski stranki se je danes nadaljevala. Sele popoldne ob 5 je bila sklicana skupščinska seja, da so se mogli poslanci o zagovoru pravosodnega ministra temeljito informirati in dati tozadevno svoje pripombe. V javnosti za to obtožbo ni prevelikega zanimanja, ker je afera Thurn-Taxis tako jasna in tako znana, da je krivda povzročitelja te afere popolnoma dokazana. Pravtako je tudi gotovo, da bo imel dr. Lukinić priliko pred sodiščem dokazati pravilnost svojega postopanja. S te strani, kakor rečeno, javnost ni pokazala velikega zanimanja. Pač pa se je povsod o tej aferi razpravljalo radi tega, ker predstavlja razprava v narodni skupščini v resnici razpravo o pravem programu SDS, o delovanju njenih voditeljev in o njenih pristaših. Kajti jasno je to, da danes na zatožni klopi ne sedi samo dr. Lukinić, ampak z njim kot z enim najbolj uglednih predstavitev SDS stranka sama, ki jo je on reprezentiral na tako uglednem mestu kakor je pravosodno ministrstvo. Poleg njega sedijo na zatožni klopi posebno oni pristaši SDS, ki so se prodali stranki iz osebnih in drugih materiel. koristi. Dočim se je v tej stranki še vedno našlo nekaj ljudi, ki so v svoji naivnosti mislili, da predstavlja SDS nov idejni pokret, da je ta stranka jugoslovanska stranka, zgrajena na načelnem programu, je treba pribiti dejstvo, da je večina pristašev te stranke izšla iz vrst onih breznačelnih ljudi, ki so šli za voditelji, kakršni je dr. Lukinić, samo radi tega, ker so se nadejali osebnih koristi. Zato tukajšnja javnost meni, da sede z dr. Lukinićem na zatožni klopi vsi ti ljudje. Gotovo je pa danes tudi to, da bo dr. Lukinić šel pred sodišče in z njim vsi ostali ljudje. Danes popoldne je obtožbo opozicije, ki je skrbno izdelana in prinaša porazne dokaze za nepravilno ravnanje, oziroma poimovanje bivšega pravosodnega ministra dr. Lukinića, utemeljeval prvi podpisnik in v stvari

tudi obtožitelj, dr. Ladislav Polić, bivši rektor zagrebskega vseučilišča, znan strokovnjak in znanstvenik svetovnega slovesa. Govoril je stvarno in strokovnjaško nad dve uri. Njegov govor je glede na dejstva, ki so popolnoma jasna, in na razloge, s katerimi je dokazoval krivdo pravosodnega ministra, deloval izredno na narodno skupščino in na javno mišljenje. Njegov govor je bila ena sama obtožba, ena velika polemika z odgovorom Lukinićevim in to tako korenita, da je povsem jasno, da bo dr. Lukinić prišel pred preiskovalno komisijo skupščine, da ta forum ugotovi njegovo krivdo. Pomembno je, kakor smo že včeraj dejali, dejstvo, da je g. dr. Lukinić podal ostavko. V nekaterih krogih smatrajo prav to ostavko za obtoževalno okolnost. Kajti, če bi bilo obtoženemu ministru v resnici na tem ležeče, da z ostavko sam pristane na preiskovalno komisijo in tako omogoči lažjo preiskavo, potem bi bil moral on to storiti že takrat, ko je bila obtožnica proti njemu vložena. Kljub temu pa je prav g. dr. Lukinić kot pravosodni minister in kot tak najuglednejši eksponent samostojne demokratske stranke v vladi, v skupščinskih odborih forsiral reakcionarne zakone, posebno zakone o sodstvu. Mi smo že ponovno naglasili njegovo nazadnjaško stališče glede zakonov o državnih tožiteljih, glede zakona o reorganizaciji sodišč in glede zakona o sodnikih, vendar si je treba to dejstvo priklicati v spomin tudi danes, ko isto stališče zastopa v odboru dr. Gregor Žerjav, ki je obenem prevzel tudi nalogo, da brani dr. Lukinića v tej aferi pred najmerodajnejšim forumom, pred narodno skupščino. Razprava o zadevi se bo nadaljevala. Vendar je kakor rečeno, že danes jasno, da bo g. dr. Edo Lukinić imel čast biti prvi minister v naši kraljevini, ki bo prišel pred sodišče radi svojega delovanja na ministrskem mestu.

Borba naših poslancev proti reakcionarnemu tiskov. zakonu.

Beograd, 8. jul. (Izv.) V zakonodajnem odboru je danes pri razpravi o poglavju, ki obravnava prepoved časopisov, dr. Hohnjec poudarjal, kako pravilno je bilo, ko je v razpravi o čl. 1. tega zakona predlagal, da se prva beseda zakonskega predloga »tisk« je svo-

boden« črtajo. Te besede bi bile samo tada! umestne, ako bi vsebina zakona bila v skladu z načelom, ki ga izražajo te besede. Ker so pa posamezne določbe tega zakona direktna negacija pravkar omenjenega načela, bi bilo zelo potrebno, da se te začetne besede izpuste. Poglavje, ki je sedaj v razpravi, postavlja uvodoma navedeni princip na laž. Tisk ne more biti svoboden, ako visita nad njim široki in brušeni sekiri konfiskacije in prepovedi. Zakonski predlog daje policijski oblasti možnost zaplembe in prepovedi v slučaju, da se razžali kak inozemski vladar. To daje najširšo možnost za postopanje, ker je na svetu veliko število raznih vladarjev. Pravtako tudi določba, da more dati povod zaplembi ali prepoved žalitev narodne skupščine, ker smatrajo policijski uradniki vsako ostrejšo, četudi stvarno in upravičeno kritiko za razžalitev skupščine. Kot težko žalitev javne morale smatrajo policijski uradniki v Bosni in Hercegovini že samo izhajanje časopisov jugoslovanske muslimanske stranke in jih prav iz tega razloga prepovedujejo. Poleg pozivanja državljanov, da s silo spremane ustavo in druge zakone, navaja zakonski načrt kot razlog za prepoved časnikov tudi izzivanje mržnje proti državi kot celoti, k verskemu in plemenskemu razdor. To so tako široki in raztegljivi pojmi, da se more ž njimi vselej in povsod prepovedati vsak opozicijski časnik, ki ni režimu po volji. Ta člen predpostavlja vprav mesarsko sekiro režima in njegovih policijskih organov nad opozicijskim časopisjem. Zato je dr. Hohnjec predlagal, da se čl. 138. ustave iz zakonskega predloga črta. V istem smislu je o tem zakonskem predlogu govoril tudi poslanec dr. Gosar, za njim pa je vse izpreminjvalne predloge obširno utemeljeval poslanec Fran Smodej.

Boj za Maroko.

Pariz, 8. julija. (Izv.) Kakor javljajo listi nameravata Francoska in Španska v kratkem postaviti Abdel Krimu mirovno ponudbo. Ako bi jo Abdel Krim odbil, potem bodo takoj začele skupne francosko-španske vojne operacije.

Madrid, 8. julija. (Izv.) Vsled napredovanja maročanskih čet na vzhodnem delu francoske fronte je vrhovni poveljnik odredil evakuacijo Taze od žensk in otrok. (Taza je važna postojanka severovzhodno od Feza ob železnici, ki veže Fez s severno Maroko in Alžirjem.)

Kitajsko vprašanje.

Peking, 7. julija. (Izv.) Krščanski general Feng se je izjavil nasproti amerikanskemu časnikarju, da se more obstoječa nevarna kriza rešiti samo z razveljavljenjem krivičnih pogodb, ki so bile Kitajski od velevalisti usiljene. Mi nimamo nikakršne antipatije proti večini Angležev, je rekel Feng; mi smo samo proti oni manjšini, ki ima sedaj vajeti v rokah in vodi imperialistično, naše ljudstvo tlaččo politiko.

Peking, 8. julija. (Izv.) V Tientsinu je množica napadla angleške mornarje, ki so se z bajonetom postavili v bran in ranili več napadalcov. Angleški konzul je vse žene in otroke tujece vzel pod svoje varstvo in opozoril kitajske oblasti, da bodo one odgovorne, ako se tem družinam kaj pripeti.

Sanghai, 8. julija. (Izv.) Vesti iz Čungčuna javljajo, da so Kitajci obkolili japonsko kolonijo in ne puste nikogar ne ven ne noter. Bati se je spopadov.

SKLEPI ITALIJANSKEGA MINISTRskega SVETA.

Rim, 8. jul. (Izv.) Včeraj se je sešel ministrski svet. Med drugim je sklenil, da se proglasi 4. oktober 1926, ko mine 700 let, odkar je umrl sv. Frančišek Asiški, za narodni praznik. Razen tega je ministrski svet odobril pogodbo glede trgovske zračne zveze Turin-Trst.

AMNESTIJA V ITALIJI.

Rim, 8. jul. (Izv.) V političnih krogih se širijo vesti o obsežni amnestiji, ki se proglasi najbrže dne 4. avgusta, to je na dan 25. letnice, odkar je Viktor Emanuel III. prisegel pred parlamentom. Amnestija se vzpizori po vsej priliki zato, da se rešijo krivci v Matteottijevem procesu. Amnestija bo zelo obsežna in bo obsegala vse tiskovne zločine in sabotaže.

ne čine, izvzemši poškodbo železnic; v posebnih klavzulah se opredeli pomilostitve za teke zločine v politične svrhe; vsem kaznjencem brez razlike se odpusti eno leto kazni, a vsi obsojenci, katerih kazni ne presega 1 leta ječe, se popolnoma pomilostijo. Razen tega se odpusti državnim dolžnikom velik del finančnih bremen.

SLABA LIRA.

Rim, 8. julija. (Izv.) Finančni minister Stefani in minister za narodno gospodarstvo sta odstopila.

ZAHVALNA MAŠA V CERKVI SV. PETRA.

Rim, 8. julija. (Izv.) Ker se je posrečilo dobiti nazaj vse dragocenosti, ki so bile ukradene iz zakladnice, se bo v cerkvi sv. Petra darovala zahvalna masa. Policiji je Kapitol poslal zahvalno pismo.

ČEŠKI POSLANIK PRI VATIKANU POKLICAN V PRAGO.

Praga, 8. julija. (Izv.) Poslanik Češko-slovaške pri Vatikanu dr. Pallier je bil včeraj poklican v Prago, da poroča o položaju.

NOV VOLIVNI RED NA BAVARSKEM.

Monakovo, 8. julija. (Izv.) Bavarski deželni zbor je sprejel zakon o izpremembi deželnega volivnega reda z 90 proti 8 glasovom svobodne zveze in komunistov.

SMRT ČASNIKARJA.

Monakovo, 8. julija. (Izv.) Včeraj je umrl ustanovitelj in lastnik lista »Meggendorfer-Blätter« Lotar Meggendorfer v starosti 78 let.

FRANCOSKA NARODNA OBRAMBA.

Pariz, 8. julija. (Izv.) Vlada je zbornici predložila zakonski načrt o organizaciji francoskega naroda v slučaju vojne. Načrt je izdelal vrhovni svet za narodno obrambo.

GRADEC ZOPET BREZ LUČI.

Gradec, 8. julija. (Izv.) V sled hudih neviht, ki so danes razsajale nad Gradcem in okolico, je bilo poškodovanih več električnih naprav, tako da je skoro vse mesto nocoj bilo zagrnjeno v temo. Gledališča in kinii so morali ostati zaprti. (Pred kratkim je Gradec zadela ista neizgoda, ko je od strele nastal požar v električnih centrali.)

POŽARNA KATASTROFA.

Glasgow, 8. julija. (Izv.) Velik požar je popolnoma upepelil ogromno Kelvin-Hall, ki je služila za razstave, in pa eno cerkev. Ogenj se je razširil tudi na delavsko predmestje, tako da je 100 družin takoj moralo iz hiš ven. Škoda je velika.

London, 8. julija. (Izv.) Škodo, ki jo je povzročil požar v Glasgowu, cenijo na 1 milijon funtov sterlingov. Poškodovanih je okoli 100 hiš. Človeških žrtev ni bilo.

NESREČA NA JEZERU.

St. Thomas (Ontario), 8. jul. (Izv.) Čoln, v katerem se je vozilo kakih 30 otrok po jezeru, se je prevrnil, pri čemur je 7 otrok utonilo.

ZOPET POTRES NA JAPONSKEM.

London, 8. julija. (Izv.) Kakor javljajo iz Tokia, je včeraj ponoči v mestu Hagaya bil težek potres, ki ga je bilo čutiti tudi po celem zapadnem Japonskem. Ljudje so v divjem strahu zbežali iz hiš in prebili noč na prostem. O kakšni škodi ali človeških žrtvah še ni nobenih poročil.

Slovenska pesem v tujini.

(Konec.)

Ko naši ljudje to nemško petje slišijo, ni čudno, če tudi sami zapojejo, — tembolj, ker je naše petje veliko lepše. (To nam priznava tudi Nemci, dasi nas posnemati nočejo ali pa — ne znajo). Kamorkoli pridem na župnijo, povsod, razen če je v cerkvi le par parov ljudi, imamo vsak dan, dan za dnem pete litanije. Tem pa dodamo še več drugih pesmi, spredaj in zadaj. Pred pridigo navadno po štajerski navadi »Očenaš«. Kako lepo bi bilo, ko bi ga hoteli tudi na Kranjskem vpeljati, ker pesem tako lepo prinese v poslušavce pravo razpoloženje za pridigo, — pa nočete in nočete! Raje imate puščico, kakor lepo in prijetno. Če pa kje drugih pesmi ne znajo peti, znajo gotovo vsaj tisto »En angel Gospodov Mariji oznanil«, ki jim gre od vseh najbolje. Pa tukaj sem se je naučil več, kakor sem je znal prej: »Poglejmo še v vice na verne dušice...« »Ena luč je prižgana v čast svetga Florjana, da b' ona svetila nam v sveto nebo.« — Izmed svetnih pesmi jim gre pa najbolj gladko tista »En hriček bom kupil, bom trte sadil, s stalnim refrenom: »Sladko vince piti, to me veseli...« Doma bi te pesmi ne poslušal rad. Saj bi bila sicer čedna pesmica, ko bi ne bil refren tako — neumen, kakor so sploh nekatere pivske pesmi sila glupe in brez vsake poezije, n. pr. »Po zimi mormo piti, spomladi mormo piti, poleti mormo piti« itd. Samo piti, piti, piti — gola proza, gol materializem!! Kakor rečeno, doma bi je ne poslušal rad, — tukaj pa je vse kaj drugega. Pomislimo, da so tukajšnji Slovenci doma večinoma iz vinorodnih krajev; in kdo bi jim mogel zameriti, če se z veseljem spominjajo domačih vinskih gor, v katere je

Vprašanje Kitajske.

Položaj Kitajske in notranje vrvenje na azijskem vzhodu že več tednov vznemirja Evropo; in danes nam je položaj še vedno lahko povod za resne skrbi. Kajti kot vsi znaki kažejo je Kitajska prišla v velik gospodarski, socialni in politični preobrat, za katerega se ne da niti najmanj vedeti, kam bo vodil.

Seveda ta položaj ni nastal čez noč; interesantna je zgodovina, kako so Evropejci začeli prihajati v Kitajsko, in na ta način zasneli v deželo vse one klice, ki so danes začele zoreti in prinášati sadove.

Kitajska je prišla že v srednjem veku v stik z zapadom. Že koncem 13. stol. so prihajali poslaniški, trgovci in misijonarji v deželo. Sto let pozneje se je vsem tujcem prepovedal dohod in 400 let ni razen Portugijcev in nekaterih jezuitov nihče prišel v deželo. Šele sredi 18. stoletja so Kitajci odprli Kanton kot prosto luko, kjer je nastal tudi povod za vojno z Anglijo. Leta 1842. so si Angleži priborili dostop v Sangaj. Nezadovoljstvo je vodilo do ponovnih uporov in nemirov in letu 1856. Leta 1858—59. se je Kitajska postavila proti Francozom in Angležem, ki so šele 1860. leta z 20.000 možmi zopet zavzeli Taku, prodrli do Pekinga, uničili cesarski grad in izropali njegove neizmerne zaklade.

Nasprotje do Evropejcev se je na ta način še zvečalo, svoje sovražstvo se znesli nad misijonarji-tujci; izgube v vojni z Japonsko, Rusijo (Port Arthur), nadalje izgube Weihaiwaia napram Angleški in Kiaučoua napram Nemčiji so vzbudile spoznanje lastne slabosti in so povzročile v ljudstvu onemoglo besnost in so vprašanje napram dinastiji Mandžujev, drugi so govorili o religioznih povodih, o sovražstvu do misijonarjev in kristjanov, o sovražstvu ras, Mongolov napram Evropejcem. Na vseh teh razlagah je bilo nekaj resničnega, a jedro gibanja je ležalo v gospodarskem in gospodarskih razmerah. Pri vseh nemirih so bili povodi neznatni, a ko so se mase enkrat začele gibati, niso poznale mej o svoji nasilnosti in sovražnosti ter so kot močan plamen švigale proti nebu.

Tako je vzplamtel upor l. 1900., ki je vodil do velikih nasilij. Poznavaleci Kitajske so iskali tedaj vzrokov temu gibanju in se v svoji kratkovidnosti tolažili, da gre za nacionalno reakcijo napram dinastiji Mandžujev, drugi so govorili o religioznih povodih, o sovražstvu do misijonarjev in kristjanov, o sovražstvu ras, Mongolov napram Evropejcem. Na vseh teh razlagah je bilo nekaj resničnega, a jedro gibanja je ležalo v gospodarskem in gospodarskih razmerah. Pri vseh nemirih so bili povodi neznatni, a ko so se mase enkrat začele gibati, niso poznale mej o svoji nasilnosti in sovražnosti ter so kot močan plamen švigale proti nebu.

Tedaj, l. 1900. je bila predvsem železnica Tientsin—Peking povod, da so širše ljudske mase prišle ob zaslužek in da so se zato začele upirati. Ker so Evropejci bili železnico zgradili, so videli v njih one, ki so jim uničili eksistenco. Ti zapostavljeni so pridobili na svojo stran mogočno skrivno politično stranko »boksarjev« in ti so na svoje zastave sprajili moto: smrt vsem tujim vragom! Tako je nastal iz čisto gospodarskih vzrokov gibanje vseh Kitajcev boj proti tujcem sploh, tudi proti Japoncem.

In če gledamo danes na gibanje v Kitajski, vidimo, da je nadaljnji člen v verigi razprtij in nasprotij med domačini in tujci, čeprav v bistveno drugih razmerah. Kajti v Kitajski se je od tedaj do danes mnogo spremenilo.

V prejšnjem stoletju in tudi še l. 1900. so uporili prišli za Evropo čisto nepredvideno; a kljub temu se je evropskim silam posrečilo položaj obvladati. Saj je šlo čisto le za zunanje pojave. Danes je položaj mnogo bolj zamotan in dvomljiv, zlasti še, odkar so se notranje razmere na Kitajskem popolnoma spremenile.

Kitajska danes ni več enotna celota, kar

je bila še l. 1900, temveč republika, ki pa je po neprestanih notranjih bojih tako raztrgana in razrvana, da se ne more imenovati več enotna državna tvorba. Če bi obstojala na Kitajskem močna vlada, ali sploh kaj, kar bi mogli nazivati vlado, kaka odgovorna instances, bi ne bila skrb za Kitajsko tako velika. A danes na Kitajskem ni prave vlade. Financielna moč pekingske vlade je bila po nespametnih in nepravilnih zahtevah zapadnih velesil od l. 1900 dalje omajana; in danes manjka na Kitajskem trdno usidrane avtoritete, kar se pozna povsod, zlasti v šolstvu in vzgoji, kjer vlada danes popolna anarhija in odločajo preveč prosti in svobodni dijakci.

A nevarnost je še hujša, ko je mogočna dežela po dolgem presledku prešla iz dobe socialne ustaljenosti in nepregibnosti v globokosegajočo pretvarjanje in vrvenje. Govorimo o francoski revoluciji, o ruski revoluciji, a revolucija na Kitajskem v zadnjih dveh desetletjih je še globlja in bo nedvomno imela dalekosežnejše posledice. Dežela je opustila monarhijo, vpostavila republiko, opustila takorekoč konfucijem. Kitajska, ki je bila najvažnejša domovina pacifizma, se danes oborožuje; baje ima že en milijon ljudi, oboroženih z najmodernejšim orožjem.

Na drugi strani so industrija, trgovina in evropska izobrazba v zadnjem desetletju tako napredovale, da so cilji današnje ustaje postali čisto drugačni. L. 1860. in še 1900. so se Kitajci borili proti tujcem, ker so hoteli od svoje domovine odvrti sadove njihove kulture. Niso hoteli železnic, brzojava, rudnikov, tovaru, hoteli so mir. Danes je Kitajska v stadiju, v katerem je bila Japonska pred pol stoletjem. Kitajska je danes močna dovolj, da vzame v svoje roke vse iznajdbe Evrope. Kot spreten trgovec stoji Kitajec danes na prvem mestu med vsemi narodi. Sedaj je spoznal, da ne rabi več evropskih ali japonskih učiteljev.

Tudi duh zapadnega nacionalizma je začel razgibati ta orientalski narod. Mladi Kitajci, dijaki, ki so od Portsmouthske pogodbe študirali na ameriških univerzah, so prinesli v svojo vzhodno domovino poleg znanja in ved in običajev zapada tudi zapadne politične ideje in težnje. Niso zastoj prebili svojih mladostnih let, ko je človek za vtise najbolj dovzeten, v deželi svobode in samoodločanja. Amerikanska neodvisnost je na njihove inteligentne glave živo vplivala. Pravično in pravilno se jim mora zdeti, da se Kitajska spremeni in prilaсти pridobitve Evrope in Amerike. Da pa se Kitajska izkorističa od tujcev, da tuje dežele dejansko obvladajo kitajske luke, to nasprotuje popolnoma politični filozofiji, ki so se jo Kitajski dijaki naučili od angleških učencev. Kitajsko Kitajcem! To je njihovo pravilo.

K temu pridejo še druge nevarnosti, predvsem vpliv ruskega bolševizma, ki ima pri takih razvrzanih in gospodarsko neustaljenih razmerah zelo ugodna tla za komunistične spletke. Po najnovejših vesteh je bila v Kantonu imenovana nova vlada, sestojeca iz 16 komunistov, med njimi sta dva znana kolvodje.

Nihče ne more oporekati, če se patriotični Kitajci z vso upravičenostjo pritožujejo, da niso gospodarji v svoji lastni hiši. Nihče se ne sme čuditi, da se Kitajcu položaj v Sangaju zdi popolnoma nenormalen in nezdružen; če vidi, da 21.000 tujcev odloča nad milijonom Kitajcev, da obvlada vso trgovino 6 Angležev, en Japonec in 2 Američana. Poleg tega je davčni vijak zelo hud, povsod vre in vlada nezadovoljstvo. Otroško delo se zlorablja, delavske razmere po tovarnah so nevedrjene, štrajki se

množe in zadnje dneve je prišlo do nasilstev; angleške trgovine se plenijo, ladje ne morejo v luke. Delavstvo se upira. A vse to je le znak in simptom za nekaj, kar gre globlje, gre za vzbujitev in vstajo stare in konservativne kulture, cele dežele, a za vsem tičijo sadovi modernih idej, moderne filozofije in velikih gospodarskih preobratov.

Napram takemu položaju ne pomaga sila, zavarovanje in kazni, pomaga le, kot je pred kratkim rekel Macdonald, »velikodušno in odpustljivo razumevanje«. Jeseni se bo vršila v Ženevi konferenca o odnosih med Kitajsko in Anglijo. Kako se bodo pogajanja vršila, je še nepregledno. Se li bo posrečilo 400 milijonov s potrpežljivostjo in simpatijo pomiriti, je dvomljivo. Če prodre nacionalno navdušenje med ljudstvo, bo to gibanje za Kitajsko lahko rodilo novo bodočnost.

Beleške.

Zalostno-vesela storja. »Jutro« pripoveduje v včerajšnjem uvodniku, da se »klerikalci« noče nikdo pogajati, nikdo vezati in le v negativni opozicijski taktiki jih še trpijo v skupnem bloku. Treba pa je samo vprašati radičevske ali Spahove ali Davidovičeve poslance, kaj sodijo o »klerikalcih«, pa čuješ take besede, da kar otipaš prezir in zaničevanje... — In zakaj so »klerikalci« tako zaničevani in zaničevanja vredni? Tudi to »Jutro« objasnjuje: Zato, ker niso naredili to, kar so naredili radičevci: padli pred g. Pašičem na trebuh in se mu izročili na milost in nemilost. Zato se bo sklenil zdaj sporazum med radikali in radičevci brez »klerikalcev«, in zato jih radičevci zdaj prezirajo in zaničujejo! In zato zaničujejo zdaj te nesrečne »klerikalce« — kakor piše »Jutro« — tudi Davidovičevci in »zaničujejo« jih tudi Spahovci, in ko bi bilo v opoziciji še kaj drugih poslancev, bi jih zaničevali tudi ti. Res je sicer, da tudi Davidovičevci pred radikali niso kapitulirali in tudi Spahovci ne, da tudi oni niso potegnili z radičevci, da so tudi oni »izključeni« od pogajanj in da tudi ne bodo sedeli v vladi RR, a to nič ne de: zato so po »Jutru« vseeno spoštovanja vredni politiki in pametni politiki. Oni delajo popolnoma pravilno in pošteno, če vztrajajo na svojem programu, za katerega so dobili mandat od svojih volivcev; oni imajo čisto prav, če ostanejo v opoziciji in zastopajo dalje zahtevo po pravem in resničnem narodnem sporazumu. Toda dr. Korosec in tovariši bi po »Jutru« logiki ne smeli tega storiti; oni bi morali zavreči vse, program, načela, interese slovenskega naroda in države in samo gledati, da za vsako ceno pridejo v vlado; in oni bi enostavno morali svojim zaveznikom pokazati hrbet, potem pa bi jih ti visoko cenili in spoštovali. Tako pa zanjejo ti neiskreni in zahrbtni »klerikalci« pri lastnih svojih zaveznikih, Davidovičevcih in Spahovcih, samo prezir in zaničevanje, kaj šele pri »značajnih« radičevcih, diktatorskih radikalih in pa seveda do najvišje mere pri edino državotvornih samostojnih demokratih! — Mi pa bi rekli, da le »Jutro« prezira in zaničuje pamet svojih brancev, da si jim upa servirati take gorostasne neumnosti in laži, da jih kar otipaš.

Resnica. Tako se masčuje dvoletna in nelojalna politika. Na žalost plačuje račune te nesrečne politike — slovensko ljudstvo, »pravi« »Jutro«. Da, res je: drago plačuje slovensko ljudstvo račune Žerjavove politike. Nov dvajsetine z novimi bremen, za katere je glasoval on z dr. Pivkom, bodo to slovensko mu ljudstvu še prav posebno čutili dale.

Nad slovensko pesmijo se tukaj ne spotika nihče. Nasprotno: vsi jo radi poslušajo in jo hvalijo, tudi glasbeno izobraženi gospodje. V mestu Buru stopi k meni slikar, res prav umetnik, ki slika tamonjso cerkev. Tudi to slikarji bi rad, da jo Vi vidite in da jo vidijo tudi slovenski umetniki, kakšna bo moderna cerkvena slikarja. To ni nič staro-slabonskega, vse novo, izvirno, nekako mozaično slikanje, — toda tudi nič tistih modernih karikatur in spak, ki so bolj podobne pošastim kakor svetim podobam, ki bolj vzbujajo strah in stud kakor spoštovanje in pobožnost. Na steni sta naslikana med mnogim drugim dva para volov v večji kakor naravni velikosti, ki vozita truplo sv. Ludgera, — a kljub tem ogromnim životinjam nič mesenega, vse poduhovljeno, oblit z duhom pobožnosti. Tudi govoril mi je o cerkveni slikarji, kakšna mora biti: ne kakor so nekajdelali, da se vsi svetniki drže sladko in glavo po strani, marveč nekaj živega, konkretnega, a vendar svetodostojnega. Rekel je: Sveta slika mora biti tiha pridiga. Slika, pred katero ne moreš moliti, ni cerkvena slika. — Pa zakaj govorim o tem možu? Zato, ker je bil poln občudovanja naše petja: »Sie, das war für mich ein Erlebnis!« Slišite, to sem danes nekaj doživel — tako petje! Celo mašo je stal in poslušal, in ne samo poslušal, marveč tudi gledal na obraze naših pevcev, kako so izgovarjali besede. Ni mogel pohvaliti našega petja; pa to petje še ni bilo ravno kaj posebnega; primadona ima že nad 80 let. — Nekaj podobnega je bilo na veliki četrtki v Gladbecku. Slovence so peče pred bežim grobom. Tedaj stopi v cerkev belgijski vojni kurat in začuden obstoji ter vpraša: »Kaj pa to pomeni? Tako krasnega petja še v svojem življenju nisem slišal.«

Da zaključim — saj veste, malo pridige mora biti — ljudje slovenski in krščanski, Vi imate v svojih pesmih, nabožnih kakor narodnih, zaklad, katerega ne znate ceniti. Zaklad leži še zelo zakopan. Zakaj ga ne vzdignete? Zakaj narodnega in ljudskega petja bolj ne gojite? Z ljudskim petjem po cerkvah ne pridete od besedi do dejanja. Povsod imajo ljudsko petje: na severu in na jugu od nas, pri Nemcih, pri Italijanih in pri drugih, le pri nas ne. Ali ni čudno, da narod, ki ima najlepše petje, najmanj poje? Nedavno je tožil »Slovenec« nekdo, ki je poslušal »petje« fantov-nabornikov: »Naša narodna pesem umira.« Zakaj je pa bolj ne oživljate? Pesmarici, ki imata prav ta namen, narodno in ljudsko-cerkveno petje kar najbolj pospešiti, »Pojte« in »Prepevajte«, ležita v »Dobrodelni pisarni« v Ljubljani v kupih — pozabljeni. Edino prijatelj monsignor Steska je vedel ceniti veliko vrednost tih dveh drobnih knjižic. Tudi njega je bolelo kakor mene, čujočega, kaj naši fantje pojejo. Kdaj bosta knjižici že dotiskani? Je vpraševal in težko čakal nanji. A ko jih je dočkal, se je z menoj vred začuden vpraševal, zakaj ljudje tako malo marajo zanje. Ti dve knjižici, oziroma to, kar je v njima, bi moralo postati ljudska last, ljudsko veselje, ljudsko bogastvo. To sta dve skatljici narodnih biserov... Slovenci, drugega bogastva itak nimate: cenite, ljubite in gojite vsaj od vseh tujcev občudovano bogastvo svojih pesmi! Posebej pa naj bo še vsem obmejnim, pod tujim jarmom ječečim, in vsem v tujini bivajočim Slovencev naša domača pesem vedna spremljevalka, najlepši spomin na dom, veselje in tolažba v težavah, — kakor je nam v Nemčiji! Peregrin.

Dnevne novice.

Kongres za proučevanje vzhodnega bogoslovja.

Razen cerkvenih slovesnosti bodo še naslednje ljudske prireditve:

1. Akademija v proslavo sv. Cirila in Metoda v veliki dvorani hotela »Union«, v nedeljo ob polpetih popoldne. Akademija se bo zato vršila tako zgodaj, da se je bodo mogli udeležiti tudi gostje iz dežele in iz ljubljanske okolice. Program akademije bomo objavili jutri.

2. Predavanje s skioptičnimi slikami iz življenja in delovanja sv. Cirila in Metoda, v nedeljo ob pol 9 zvečer v Ljudskem domu.

3. Predavanje s skioptičnimi slikami iz verskega življenja v Rusiji (ruska mesta, samostani, cerkve, svetniki, ruske slike Matere božje i. dr.) v torek ob pol 9 zvečer v Ljudskem domu.

Ker bo udeležba zelo velika, zato bodo morali vsi udeleženci imeti legitimacije, ki se dobivajo po 10 in po 5 Din v pisarni kongresa v škofijskem dvorcu v priljublju. Ljubljanski udeleženci naj si oskrbe legitimacije že danes in jutri, ker bo v soboto pisarna že preveč zaposlena s sprejemanjem gostov.

Izvenljubljanski udeleženci bodo prejeli legitimacije, ko dosepejo v Ljubljano. Zglasijo naj se takoj v pisarni. Za polovično vožnjo legitimacija ni potrebna. Potrdilo, da so se kongresa udeležili, dode v pisarni. Kdor se je prijavil za hrano in stanovanje, naj takoj piše, kdaj pride v Ljubljano. Nakazilo za hrano in stanovanje bo dobil v pisarni.

2 % davek na delavske plače. »Jutro« je te dni pisalo, da je poslanec dr. Gosar svoj nujni predlog, da se 2 % davek na delavske plače odpravi, umaknil. To pa ni res, bodisi da se je »Jutro« zmotilo ali pa si to naravnost izmislilo, kar je najbolj verjetno. Seveda je to vest takoj pograbil »Socialist«, da napade Jugoslovanski klub, oziroma poslanca dr. Gosarja. »Socialist« pa bi bil lahko iz »Slovenca« izvedel, da je dr. Gosar, oziroma Jugoslovanski klub, potem ko je parlament po govoru dr. Gosarja na nujnost njegovega predloga pristal in sklenil, da se predlog po določitih poslovnika takoj izroči finančnemu odboru — odstopil od nadaljnje debate. Dr. Gosar in vsi poslanci Jugoslovanskega kluba so storili v polni meri svojo dolžnost in vztrajajo slejkoprej odločno v borbi za pravice delavstva. Na vladi, v kateri sedi tudi dr. Zerkav, je zdaj, da ta krivični davek odpravi.

Hiti, zadnji čas je, da si zagotovite srečo, ako hitro kupite srečko Ljudskega doma v št. Vidu nad Ljubljano. Zrebanje se namreč vrši v nedeljo, 12. julija popoldne in če zamudite to priložnost, potem se vam sreča več ne obeta.

Is Trčiča. Razstava, ki jo je priredila tuk. Obrtna zveza, je prav dobro uspela. Obiskovalcev je bilo prav dovolj število. Prihiti moramo, da so nekateri poleg tega, da niso zastavili svojih izdelkov, delali težave z namenom, da se razstava prepreči, ker so jo smatrali za strankarsko, ker je bila započeta od O. Z. Vendar pa smemo konstatirati, da se je kljub vsem intrigam posrečila in da se namerava prihodnje leto prirediti v še večjem obsegu. Zaključek razstave je bil točno ob 6 v nedeljo dne 5. t. m. K zaključitvi razstave so bili prihiti zastopniki iz ljubljanske čevljarke zadrage, ki so čestitali tako vzorno prirejeni razstavi in obenem poudarjali težkoče skupnega nastopa obrtnikov. Ob koncu so bili štirje čevljarji vajenci in en pomočnik odlikovani in nagrajeni od zadrage. Tudi Obrtna zveza je odlikovala in nagradila par vajencev.

Št. Peter pri Novem mestu. Naša prijazna Trška gora je doživljala minulo nedeljo lep dan. Za tamošnjo cerkev so slovesno krstili 4 nove bronaste zvonove, ki jih je poklonil cerkvi blagopokojni gosp. Košiček. Zvonove je vtila v splošno zadovoljnost mariborska zvonarna Bühl. Redka slavnost je privabila na Trško goro veliko ljudstva. Zastopanih je bilo tudi več oddelčnih ljubljanskih družin, ki imajo na Trški gori vinograde. Novim zvonovom sta kumovala gosp. Robert Germ, graščak v Bajnofu, in njegova gospa soproga. Več nego 800 let je stara zgodovinska vez med cerkvijo na Trški gori in ljubko graščino Bajnof ob njenem vznožju. Ni dvoma, da se je ta vez med cenjeno obitelji Germovo in romarsko cerkvijo na Trški gori ta dan le še bolj utrdila. Da je bilo o priliki posvečevanja zvonov na Trški gori v cerkvi in zunaj cerkve vse tako lepo okusno in svečano okrašeno, se imamo zahvaliti poleg domačih še zlasti gosp. podpolkovniku Kramaršiču in njegovi gospe ter gospodu Dreletu iz Ljubljane.

Trbovlje. (Demokrati in SLS.) Resolucije naših demokratov o slabem gospodarskem stanju naših krajev je v Belgradu zagovarjal poslanec Ljudske stranke dr. Kulovec, proti pa je glasoval demokrat Pivko! Če bi bili tukajšnji demokrati moški in dosledni, bodo na prihodnjem zborovanju izrekli zaupnico in zahvalo SLS in nezaupnico dr. Pivku. — (Naš dom.) Naš Društveni dom je dozdaj do strehe. Ko tesarji zvežejo osrešje, bo drugi teden pokrit. Kakor je predvideti, bodo vsa dela dovršena do zime.

V Toplicah pri Novem mestu bo v nedeljo 12. julija javna prireditev novomeškega crlovskega okrožja. Dohod odsekov in gostov ob pol 11 popoldne, nato cerkveno opravilo. Popoldne ob 3 javna telovadba na Taboru, nato prosta zabava. Pri prosti zabavi sodelujejo pevski zbori naših izobraževalnih društev, ki bodo zapeli skupno Nedvedovo »Nazaj v planinski raj«, Premrlovo »V Korolanc« in Klemenčičevo »Oj pogledite ptičke« ter moška zbor »Slovenski svet« (Volarič) in »Oj Doberdob« (Prelovec). — Polovična vožnja po dolenski progi od Ljubljane do Karlova je dovoljena. Na vstopni postaji kupite celozniski listek do Straže in ga pustite žigosati z vlažnim dnevnim postajnim žigom. S tem voznim listkom se potem peljete tudi nazaj. Pri prireditvi pa dobite potrdilo o udeležbi.

Izlet Jadranske Straže na Primorje. Jadranske Straže vseh univerz v državi priredi 21. t. m. izlet na Jadrano. Izletniki naj bodo 21. t. m. zvečer v Zagrebu. 23. t. m. odhod iz Zagreba na Sušak-Reko, 24. in 25. bivanje v Opatiji in Benetkah, 26. popoldne prihod v Split, kjer bodo prisostvovali otvoritvi velike »Jadranske razstave«, otvoritvi Liške proge in odkritju Maruličevega spomenika. 29. julija prihod v Kotor in prisostvovanje vajam vojne mornice; 30. julija prihod v Dobrovnik; 1. avgusta prihod v Mostar; 2. avgusta prihod v Sarajevo in Ilidže; 4. julija razhod domov s skupno vožnjo do Broda. Povsod bodo izletniki sprejeti od lokalnih zvez, ter v nekaterih mestih gostje občine. Ker je to prvi zlet, ki ga priredijo dijaki vseh univerz skupno, bo to istočasno manifestacija našega bratstva in ljubezni za naš Jadrano. Izleta se more udeležiti vsak visokošolec, bodisi član ali nečlan J. S., ne oziroma se na univerzo, na kateri je vpisan. Prijave se sprejemajo do vključno 15. t. m. na naslov: Ljuba Pavasovič, predsednik priprav. odbora Akad. Jadr. Straže v Ljubljani, univerza. Kdor se hoče udeležiti izleta, naj izpolni poslati na isti naslov 250 Din. Celotno potovanje z vsemi stroški znaša 750 Din, v tem znesku je že vračunano onih 250 Din, ki se morajo naprej poslati. Vse ostalo kakor tudi potne liste preskrbi Centrala Akad. Jadr. Straže v Belgradu.

Premeščeni so naslednji poštni uradniki: Anton Kroflič iz Ljubljane v Celje, Josip Savelli iz Celja v Zalec, pripravnica Matilda Bervar iz Sv. Pavla pri Prebldu v Celje in pripravnica Marija Kincl iz Celja v Ljubljano.

K nesreči na Ježici. Včerajšnja notico popravljamo v toliko, da se ponesrečeni ne piše Cunder, marveč Egidij Zajc. Cunder se piše njegov nečak — novomašnik.

O potresnih sunkih na Krškem polju nam iz Cerkelj ob Krki poročajo dodatno k našemu včerajšnjemu poročilu natančneje se sledeče: Zadnje čase se v naši okolici pojavljajo slabše in močnejši potresni sunki. Tako smo čutili v soboto 4. julija tri precej močne sunke ob 8 uri 30 min, ob 9 uri 10 min. in ob 20 uri 50 min. V noči od sobote na nedeljo in v nedeljo se je v presledkih pojavilo mnogo sunkov spremljanih z zemeljskim bobnenjem od katerih sta bila dva izredno močna in sicer ob 10 uri 20 min. in ob 22 uri 35 min. Močnejši sunki je bil tudi v ponedeljek 6. julija ob 5 uri 25 min. Zjutraj, popoldne pa je bilo zopet več rahlejših sunkov. Ko nas je zadela velika potresna šiba dne 29. januarja 1917. leta, je ljudstvo zlasti obljubovalo Bogu vestnejše posvečevanje Gospodovih dni, kar pa se je pozabilo. Pri nas je namreč prišla v modo navada zlasti sušenje sena in vezanja trtja ob nedeljah. Tudi na službo božjo se rado pozabi, ne pozabi se pa kljub slabim časom, ki jih preživljamo, popivati po gostilnah.

Popust za potovanje po Jadranu na progi Jadranske plovitve. Letos je Jadranska plovitva uvedla posebne popuste po njenih progah, ako se vzame karta za tja in nazaj. Popust znaša pri I. razredu 30 %, pri drugem razredu pa 15 %. Na podlagi legitimacije Slovenskega planinskega društva dobijo turisti v skupinah od 5 oseb dalje 25 % popusta na vse tri razrede. Posetnikom Jadranske razstave, ki se vrši od 25. julija do 25. avgusta je dovoljen 50 % popust, na podlagi posebne legitimacije, ki stane Din 20. Državni uradniki uživajo tudi 50 % popusta pri vseh razredih. V to svrhu je potrebna posebna legitimacija od uradnega predstojnika, ki se mora priložiti prošnji za popust. Vse natančnejše informacije glede popustov, glede Jadranske razstave v Splitu in voznih cen daje »Zveza za tujski promet — Tourist Office«, palača Ljubljanske kreditne banke.

Za poset praškega velesejma, ki se vrši od 6. do 13. septembra v Pragi, se nudijo interesentom sledeče ugodnosti: 1. 50 % popust na jugoslovanskih železnicah; 2. 50 % popust na českoslovaških železnicah; 3. na parobrodih društva Kön. ungarische Fluss- u. Schiff-fahrtsgesellschaft, Budapešt 50 % popust. Ta popust velja za potovanje na velesejem od 27. avgusta do 12. septembra in za povratek od 8. septembra do 19. septembra 1925; 4. na parobrodih društva Donau Dampfschiffahrtsgesellschaft Wien 50 % popust; 5. na madžarskih in avstrijskih železnicah bo dovoljen približno 25 % popust. Vse podrobnejše informacije daje »Zveza za tujski promet v Sloveniji« (Tourist Office).

Izjava. Podpisani izjavljam, da nisem nikakoršni zvezi s člankom v »Domovini« št.

25 pod dopisi iz Gornjega grada, in bom proti vsakemu, ki bo širil take neresnične govorice sodnijsko postopal. — Ivan Storgelj, Stajngrob 32, p. Gornji grad.

Zaočen nog in neprijeten vonj odstrani Sanoform. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah. Glavna zaloga »Chemotechna« v Ljubljani, Mestni trg 10 in »Salus« d. d. V Mariboru pa lekarna pri Sv. Anehu, Glavni trg 20.

Iz Ljubljane.

Kdor je za slovensko krščansko šolo, naj pride danes popoldne ob 17h v AKADEMSKI DOM

na I. veliko skupščino društva Krščanska šola.

Culi boste, kaj delajo naše slovenske samestanske šole in kako se katoličani po drugih deželah potegujejo za verske šole.

* * *

Sestanek vseh delegatov Tehniških srednjih šol v Ljubljani. Na povabilo »Društva učiteljev na obrtnostrokovnih učiliščih v Sloveniji« so se sestali v Ljubljani odposlanci Tehniških srednjih šol iz Belgrada 2 (arh. Dujan Granič in ing. Ilija Kolarović), iz Zagreba 2 (profesor Drijak in ing. Jos. Vesely), iz Sarajeva 3 (direktor ing. Svoboda in inž. Grof Oskar s soprogo in inž. Divišek Franjo), iz Splita 2 (ing. Lukas Julijan in prof. Štef. Roca s soprogo). Sestanek je trajal od 6. do 9. julija ter so se vršile tozadevne konference v poslopju Tehniške srednje šole. Namen posvetovanja je bil, da se profesorji tehniških srednjih šol porazgovore o medsebojnih stanovskih zadevah in težnjah o enotni stanovski organizaciji ter o edinstvenem učnem načrtu za vse strokovne šole kakor tudi o strokovni zakonodaji. Delegati so si ob tej priliki ogledali znamenitosti ljubljanskega mesta in ljubljanskega Grada, dalje elektrarno in jez na Fužinah ter papirnico v Vevčah. Danes so se profesorji inženjerji podali v spremstvu ljubljanskih kolegov na Gorenjsko skozi Vinjgar na Bled. Zelim jim kar najlepših utisov in spominov iz naše divne Gorenjske.

Promocija. Na starodavni Karlovi univerzi v Pragi je bil promoviran za doktorja vsega zdravilstva Stane Tavčar iz Ljubljane, znani slovenski olimpijski igralec. Častitamo!

Ne prenašlo! »Jutro« bi rado izkoristilo naše lojalno priznanje delavnosti g. gerenta Turka kot naše priznanje delavnosti celokupne demokratske stranke in kot potrdilo, da »klerokomunisti« niso na magistratu nič storili, nič delali, ampak samo na debelo lenobo pasli. V tem oziru gre »Jutro« predaleč. Kar smo priznali g. Turku, ne moremo priznati vsem demokratom, še manj pa stranki. Nepobitno dejstvo je namreč, da so za dobro gospodarstvo potrebni tudi gotovi pogoji, n. pr. pripraviti denar itd., teh pogojev za prospek ljubljanskega občinskega gospodarstva pa niso ustvarili demokratje, ampak bivša »klerokomunistična« večina razpuščenega občinskega sveta. Ta večina je po temeljitem preudarku in po vestnih pripravah našla za občino izdatne virov novih dohodkov, izposlovala je njihovo odobritev od pristojne oblasti in tudi izdelala natančne načrte za izvršitev raznih javnih del. G. gerent Turk ima saj to zaslugo, da to, kar je pripravila bivša večina ljubljanskega občinskega sveta s skrbnim delom, spretno in marljivo izkorišča, dočim se demokratska stranka kot taka ne razume na drugo kot na brezmejno lenobo in večno spanje.

Dopisnik iz okolice Sv. Krištofa se v včerajšnjem »Narodu« spodtika nad osebo ključarja g. Fr. Vidica ter pripominja, da nima nič proti temu, da so Krištofjani v pretežni večini vsi prispevali k renovaciji, najbrže dopisnik sam ni prav nič k tej prenovitvi dodal, ker ve cerkveno predložitništvo za vsakega, koliko je prispeval. Nadalje pravi, da ni na mestu, da se je radi vselitve duhovnika vrglo na cesto družina g. Jakliča. Svetujemo dopisniku »Naroda«, da se v bodoče, predno kaj priobči v »Narodu«, malo bolje informira, da ne bode valil krivde na osebo, ki niso imele z odpovedjo stanovanja g. Jakliča prav nič opraviti, ker pač sam prav dobro ve, kdo je stanovanje odpovedal. Pripomniti pa se mora, da je g. Jaklič že pred dvema letoma vedel, da bo moral stanovanje izprazniti, ker se je že lansko leto obrnil s pismeno prošnjo do knezoškofijskega ordinariata, naj se mu stanovanje podaljša do meseca avgusta 1924, kar mu je ordinariat tudi ugodil. Ko bi bil g. Jaklič hotel stanovanje iskati v teku 2 let, ga bi bil prav lahko tudi dobil kakor vsak drugi, seveda ne tako, kakor je on hotel imeti stanovanje blizu kolodvora, lepo in po ceni. G. Jaklič se je sam izrazil proti ključarju g. Trinku še zadnji teden pred selitvijo, da on ne išče nikakega stanovanja. Naj bi bil raje g. dopisnik sam pomagal g. Jakliču do stanovanja, da bi si bil na ta način pridobil najlepših zaslug za svojega bližnjega, kar očita g. Vidic, ki ni pri tej zadevi prav nič prizadet. Kaj je vse storil g. Vidic za napredek našega okraja, vedo vsi Krištofjani brez razlike strank, samo dopisniku ni delovanje g. Vidica po volji. To pa homo ze naterali!

Gremij trgova v Ljubljani obvešča stanovstvo, da se bodo sprejeli v I. letnik Gremijal-

ne trgoveške šole le oni vajenci, kateri bodo sprejeli v trgovino v času do 30. avgusta 1925. Vpisovanje v Gremijalno šolo se bo pravočasno objavilo.

Na ljubljanski Grad prihajajo vsako letoje šolski izletniki iz vseh mogočih krajev in delov naše Slovenije, da učitelji ali pa profesorji razkažejo naši mladini Kamniške planine, Julijske alpe in okolico z vso njeno pisarnostjo. In skoro ni izletnika, ki bi ne prišel upeljan izpraševati v grad po pitni vodi. Toda te ni, odnosno samo trikrat na dan, takrat pa je oblegana kot med vojno trafike, mesnice ali pa pekarije. Na našo domačo slovensko potrpežljivost bi se smeli in z lahkoto mogli računati, ne smeli bi pa računati na potrpežljivost tujcev, ki dan za dnem posamič ali v skupinah posejajo Grad. Vse vtise z lepih cest in prenovljenih delov Ljubljane in magari sprejemov na kolodvoru — s temi so naši oficialni zastopniki precej radodarni — zabriše eno samo dejstvo, da je na ljubljanskih najlepših in najvažnejših poslojankah v sanitarnem oziru tako malo preskrbljeno. Mislim, da sanitarnost tudi spada v okvir velikomestnega lica Ljubljane in bi gospodje gerentje morali tudi na to misliti pri svojih velikopoteznih načrtih. Pa ker bi bil to le majhen načrt — mislim za Grad — so gospodje gerentje pri svoji velikopoteznosti najbrž pozabili, ali se pa niso domislili.

Umrli so v Ljubljani: Rudolf Kunej, rejenček, poliretje leto. — Ivana Urbas, zasebnica, hiralca, 71 let. — Ivan Cerne, zasebnik, 80 let. — Sonja Drenovec, bč gledališkega igralca, 9 mesecev. — Matija Martineli, zidar, 54 let. — Anton Pavletič, uradnik, 46 let.

Iz Štajerske.

Duhovniki, ki so dovršili Logoslovno študije v Mariboru leta 1915., obhajajo desetletnico pri svojem tovarišu g. Francu Jazbinšku, župniku pri Sv. Trojici v Halozah dne 22. julija t. l.

Tetanus ali krčevita odrevenelost (Starrkrampf) sicer zelo redka kužna bolezen, je ena najhujših; pojavila se je v celjskem okraju v pretečenem tednu v dveh slučajih, v obeh žal s smrtnim izidom: eden slučaj na Dobrni, drugi pa v Mcilogu. To bolezen povzročajo bacili, podobni batu, nahajajoči se v zemlji, posebno v vrtni, a tudi tu le izjemoma zelo redko. Najmanjša rana, če na primer hodiš bos, zadostuje, da se v nji naseli ti bacili. V telesu se razmnožijo in enajsti dan po vselitvi (oziroma po okuženju) povzročijo prve znake bolezni; to so krči: osobilo v ustnih mišicah tako, da človek ne more odpreti ust, pa tudi v vseh drugih mišicah, posebno v prsnem mesu, tako, da bolnik napadoma dolgo ne more priti do sape in se ti napadi ponavljajo pri vsakem šumu in ropotu (slično kot krči pri zastrupljenju s strychninom) pet dni pozneje, torej 16 dni po okuženju nastopi smrtni izid. S pravočasnim vbrizganjem posebnega seruma je mogoče 30 % bolnikov rešiti. V krajih, kjer se je pojavila bolezen, naj delajo ljudje na prostem le obuti in oblečeni, zlasti, ako imajo kako rano na telesu, zlasti na nogah. Ako nastopijo pri katerem bolniku krči, kot so tu navedeni, pa se naj bolnik odda nujno v bolnišnico. — Dr. A. Sch.

Požar v sedle strole. Iz Crešnjevice pri Vojniku nam pišejo: Dne 6. julija je začela okrog poldne razsajati huda nevihta. Treskalo je nepretrgoma in lilo kot iz skafja. Ko se je v tretje zablikalo, je udarila strela v kozolec posestnika Jožefa Stante v vasi Podgorje, v vinorodni župniji Crešnjevice v okraju Konjice. Požar se je naglo širil, v hipu je bil ves kozolec v plamenu. Plamen je objel v dveh minutah sosedni kozolec, ki je last posestnika in ključarja Gašperja Kranjca. Tudi ta kozolec je zgorel do tal z vso krmo. Silnemu nalivu in vrtilu gasilcem, ki so prihili na kraj nesreče, se je zahvaliti, da ni pogorela cela vas Podgorje. Posestnika utrpita vsak škodo nad 30.000 Din in sta zavarovana za malenkostni vsoti.

IZ MARIBORA.

Romarji v Mariboru. Po dolgem času in presledku je bila v torek dne 7. t. m. obnovljena stara slovenska romarska pot k Materi milosti v Mariboru. Zjutraj ob devetih je prišla iz Sv. Trojice v Slov. Goricah pod vodstvom gvardijana p. Bračka dolga procesija pobožnih romarjev, med njimi zlasti lepo število moških. Med lepim prepevanjem pobožnih pesmi in molitvami so dospeli ob pritrkavanju zvonov k nam v Maribor. Lepa slovesnost je zdramila tudi Maribor.

Prosvetna zveza priredi v mesecih avgustu in septembru večje število okrajnih mladinskih dnevov po vsem bivšem slovenskem Štajerskem. Na vsakem mladinskem dnevu bo govoril en zastopnik Prosvetne zveze ter zastopnik in zastopnica moške in ženske mladine. Program bo izvedba sklepov lepo uspeših lanskil mladinskih dnevov v Mariboru.

Odlikovanje. Kralj je odlikoval tajnika okrajnega zastopa v Mariboru g. J. Eichitza z zlato medaljo za civilne zasluge.

Mestni šolski svet. Na ponedeljkovi seji se je konstituiral novi šolski mestni svet s prof. dr. Strmškom kot predsednikom in g. Ozvatičem kot namestnikom.

Ekskurzija na jug. Pod vodstvom svojih profesorjev inženjerjev so te dni odšli učenci mariborske vinarske in sadjarske srednje šole

le na ekskurzijo na jug, kjer bodo posetili razna mesta in veleposestva.

Tudi socialistične žene so obravnavale vprašanje o dednem pravu. V ponedeljek so sklenile: enakopravnost z mošči! Torej malo drugače kot prejšnje zborovanje nacionalnih dam, ki so shod razpustile, predno so sploh na resolucijo prišle, tako da niso znale, ali so tudi tu za »edinstvo«.

Na srednji kmetijski šoli se je priglasilo za završni izpit (maturu srednjih kmet. šol) 13 učencev, ki vsi zadovoljujejo vse pogoje za pristupitev. Dne 20., 21. in 22. t. m. se vrši pismeni, dne 27., 28. in 29. pa ustmeni, teoretijski in praktični završni izpit, ki je javen. To bo prvi završni izpit te vrste v Sloveniji sploh. Najbrže mu bo prisostvoval tudi odposlanec ministrstva kmetijstva.

Mestni kino se lepo prenavlja, česar je bil tudi temeljito potreben. Kakor slišimo, bo začel zopet s predvajanjem filmov okrog 1. septembra t. l.

IZ CELJA.

V nedeljo dne 12. t. m. pojde vsak zavezanec naših organizacij na orlovsko prireditve v Laško. To smo dolžni sebi in naši mladini, ki se z neumornostjo pripravlja na svoj dan.

»Novi Dobi« kakor vsem činiteljem SDS v Celju povemo odkrito in jasno, da si bomo prav dobro zapomnili razne kulturnobojne in direktno protiverske članke s katerimi blati v poslednjem času razni ljudje najsvetejši nauke naše cerkve in bomo znali to dobro uporabiti ob času, ko bo pisala »Nova Dob«, da ni nikdar proti veri. In še se dobe med temi ljudmi gospodje, ki trde, da so lojalni kristjani in katoličani. Je že dobro!

Umrli sta Meglič Franc, invalid, 32 let star in Ivan Kopačin, posestnik v Medlogu, 58 let star, poslednji vsled zastrupljenja.

Težko bolan leži v bolnišnici podpolkovnik g. Spasič, v slovenski družbi splošno znani in priljubljeni častnik. Želimo mu, da bi kmalu okreval.

Najemnine mnogi gospodarji zvišujejo na skrajno nesocialen način. Za navadno stanovanje, setoječe iz dveh do treh sob zahtevajo gospodarji do 1000 Din. Če ima stanovanje 4 sobe, pa računajo posestniki do 1500 Din in še več, namreč mesečno. Če pojde to tako naprej in če ta praksa tudi obvelja, ne bo ostalo drugega, kot da se stranke utabore pod mišim nebom kar na Glaziji. Bilo bi potrebno sporazumno postopanje in medsebojni ozir, ker le tako se da rešiti tako važno socialno vprašanje.

Padanje cen. Vseposvoda okoli nas opazamo, da cene različnih živilom padajo ali se pa pred pritiskom tozadevnih uradnih instanc urejujejo. Celo Zagreb, ki je veljal za najdražje mesto v Jugoslaviji, se je začel gibati. In Ljubljana je tudi vzela stvar energično v roke. Samo eno najlepših mest v Sloveniji hoče imeti še vedno to prednost, da je in ostane, kakor smo bili. Pri nas se o kakem padanju cen ne vidi nič in ne sliši nič. V tem oziru seveda še vedno prednjačijo vsesplošne cene na trgu, kjer se obratno opazuje posebno pri črnejših, ki prihajajo iz najbližje okolice 200 % porast cen. Seveda si tudi mesarji nočejo odvzeti svojega privilegija, ker so poprečne cene na tablicah skoro iste, kakor so bile pred 3 tedni. Če govorimo s kakim gospodinjico, ki se je v zadnjem času preselila iz Maribora ali Ljubljane dobiš stereotipen odgovor, da so cene v Celju nezasišeno visoke. Kaj bi se ta stvar res ne dala na kak način urediti? Zakaj pa imamo med občinskimi očetmi tržni odsek in poleg njega še tržno nadzorstvo?

Huda nevihta je dne 6. t. m. opoldne divjala nad našim mestom in je trajala nepretrgoma celo uro. Blisk in grom je v svoji veličastnosti in strahoti obvladal vse mesto in okolico, kamor je tudi večkrat tresčilo, ne da bi nastala kaka škoda. Tudi toče, hvala Bogu, ni bilo nikake.

Na sodnji so premeščeni po službeni potresti Anton Volk iz Celja v Maribor in Ivan Bakšida iz Ptuja v Celje.

David Stein je dobil svojega zaščitnika celo v tiskarskem škratu, ki ga navaja v torčev številk našega lista pod napačnim naslovom. Ime ulice, katero je ta gospod sam sporočil dotičnemu trgovcu v Celje, je namreč pravilno Lomina ulica. Tudi se je v našem poročilu glede navedbe zneska, za katerega je skupno z bančnimi obrestmi dotična trdnjava celoti oškodovana, spremenila spet po zaslugi tiskarskega škrata v vsoto 216.000 Din, mesto praviloma v 261.000 Din. To so pomote, katere je povzročil naš škrateljček. Drugo pomoto, ki reže bolj v meso imenovanega trgovca, je pa zakrivila lahkovernost našega poročevalca, kateri je v svoji navdušenosti prehitro bil nimenja, da naši centralni uradi v Belgradu vsaj po preteku treh let točno in hitro funkcionirajo. Temu žal ni tako. Ko je naše zadnje poročilo bilo v Celju sestavljeno, se je med še precej dolgim romanjem do Ljubljane zadeva tega ubogega trgovca za »malenkostno spoznanje« spremenila. Tedaj je namreč bilo nakazilo za izplačilo točno preveč plačane carine v znesku Din 124.566.40 že pri glavni carinarnici v Mariboru, ki je tudi to dejstvo javila presrečnemu trgovcu v Celje. Poslednji je seveda triumfal s svojim posredovalcem vred in je na ta način prišla zadeva v naš list. A denarja še vedno ni! To nakazilo je namreč ne vemo radi katerega vzroka

spet romalo v Belgrad nazaj, baje radi tega, da pasira še enkrat generalno kontrolo, ki mora to izplačilo ponovno likvidirati. Človek res ne ve, kaj bi k temu pripomnil. Ne samo to, da je dotični trgovec zgubil celotno pošiljko prašičev, ki so mu pred 3 leti na meji vsled čakanja strohnili ter da mora dalje utrpeti še škodo na bančnih obrestih v ogromnem znesku ca. 136.000 Din, mora sedaj še nadalje čakati na dosego izplačila denarja, do katerega ima po vsakem človeškem pravu polno pravico. Kako neznansko potreben in na svojem mestu bi bil sporazum med narodi Jugoslavije tudi v tem oziru!

Elektrotehnična trdnjava Karol Florjantič, Celje, Cankarjeva cesta 2, obvešča cenjene odjemalce, da se bodo žarnice v najkrajšem času vsled močno povišane carine znatno podražile. Do nadaljnjega prodaja omenjena trdnjava žarnice na podlagi cen 11 Din za 1 desetsvečno in 110 voltno in 13.25 Din za 1 desetsvečno in 220 voltno žarnico. Vsak stori dobro, ako se za zimo preskrbi že sedaj z najboljšimi Osram-žarnicami, katere ima omenjena trdnjava v zalogi. Trdnjava nudi tudi električni material in električne stroje v najboljši kakovosti po ugodnih cenah.

Iz ostale Jugoslavije.

Evhariistični kongres v Slatini. Včeraj in danes, 8. in 9. t. m., se vrši v Slatini evhariistični kongres za slatinski, našiški, donjemiholjski in virovitiški okraj. Prisostvuje med drugim škof dr. Premuš iz Zagreba. Udeležencev je do 10.000.

Splitka »Nova Dob« pred sodiščem. Te dni se je vršila pred splitskim okrožnim sodiščem razprava proti glavnemu uredniku »Nove Dobe« Vinku Kisiću. Obtožen je bil zaradi razžaljenja Veličanstva in razžaljenja ministra Pribičevića, ker je »N. D.« 17. oktobra prinesla med telefonskimi poročili izjave poslancev Mačka in Krnjevića povodom pade Davidovičeve vlade. Kakor znano zaradi teh izjav, ki so jih objavili vsi jugoslovanski listi, nista bila poklicana pred sodišče ne Maček ne Krnjević. Sodišče je Kisića oprostil vsake krivde. Državni pravdnik je prijavil ničnostno pritožbo, kar je za razmere v Dalmaciji zelo značilno.

Uspeh jugoslovanskega peveca v tujini. Povodom izpitov gledaliških umetnikov v Metropolitanskem gledališču na Dunaju je vzbudil mladi Bosanec Risto Ivić veliko pozornost. Njegov glas primerjajo s Carusovim in mu prerokujejo sijajno bodočnost. Ivić je nekaj časa sodeloval kot član zagrebskega opernega zbora, a odkril ga je šele prof. Wolf na Dunaju.

Po mesarsko. »Nar. Slog« v Iloku je bila te dni pisala proti visokim mesnim cenam, nakar je pristojna oblast odredila znižanje cen mesa za 2 Din pri kilogramu. V odgovor je mesar Mila Popović na ulici dejansko napadel urednika »Nar. Slog«, vpok. župnika Meštrovića. Okrajna oblast je Popovića obsodila na — 200 Din globe.

Strašno neurje v Baranji. Te dni je zadela kraje jugozapadno-severnovzhodno od Osjeka strašna vremenska neizgoda. V silni nevihti se je vsula debela toča, ki je popolnoma uničila vinograde in polja. Toča je bila tako debela, da je došel daljski vlak na osješko postajo s popolnoma razbitimi okni; v Belem Manastiru je pa skočil s tira vlak z 8 vagoni. Vihar je dalje porušil več dreves in jih vrغل na delavske barake, pri čemer je bilo več delavcev težko ranjenih. Samo iz Belega Manastira je došlo v osješko bolnišnico nad 30 ljudi, ki so se ob neurju poškodovali. Gmotna škoda na pridelkih se ceni na najmanj 250 milijonov dinarjev. Težko je prizadeto tudi Belje.

Samoumor policijskega komisarja v Splitu. Splitski policijski komisar Ivo Borozan je bil že dalj časa bolan na pljučih. Vrh tega so mu zadnji čas živeci popolnoma odpovedali. Domači so neprestano pazili nanj, ker so se bali najhujšega. V ponedeljek zjutraj je Borozan okoli 4 zjutraj vstal in ves razburjen odšel na balkon. Žena je pohitela za njim in ga ravno še ujela, ko se je vrغل preko ograje. Njene šibke roke pa niso mogle obdržati visokega telesa, ki se ji je izmuznilo in padlo iz drugega nadstropja na kameniti tlak. Borozan je pri padcu dobil težke notranje poškodbe in je kmalu nato izdihnil.

Samoumor sarajevskega trgovca. V Sarajevu se je obesil tamkajšnji trgovec z usnjem Aga Njemčević, oče šestih otrok. Vzrok živčne bolezni.

Stroški čarugove smrti. Osješko sodišče je te dni odobril račun krovnika Mausnerja povodom usmrtnice roparja Caruge in njegovega tovariša Prpića. Sodišče je priznalo Mausnerju in njegovemu pomočniku vsega 8114 dinarjev.

Iz Primorske.

Izredna informiranost. »Jutro« je nedvomno najboljše informirani list ne samo v Jugoslaviji, ampak še daleč izven njenih meja. Posebno dobro je kot glasilo slovenskega fašizma poučen o razmerah med našimi neodrešenimi brati: Včeraj poroča, da je gorški podprefekt zaplenil komunistične knjige: »Boji malega naroda« iz zbirke »Rdeče knjige«; spisal je knjigo Janko Kralj, izdala pa Kmetško delavska zveza v Gorici. O Janku Kralju smo bili doslej prepričani, da je krščanski socialist in o Kmetško-delavski zve-

zi smo vedeli, da istotako gradi na krščanskem temelju; v »Bojih malega naroda« pa so opisani boji irskega naroda za svojo svobodo. Vse to, bi rekli, se ne da zamenjati z boljše-viškim komunistom. A če »Jutro«, ki je najboljše informiran list, piše, da je vse to komunistem, potem bo že res, kali? »Boji malega naroda« so lična krasno pisana rdeča brošura, v kateri se slika junška borba Ircev z Angleži, nima torej nič skupnega s komunističnim razum rdečo barvo.

Še vedno teror. Na Hrvaško je pred kratkim pribežal neki domačin iz Tinjana v Istri, ki je moral čez noč zapustiti družino in premoženje, ker so tako zahtevali fašisti. Prejel je bil od fašistov sledeči dopis — v italijanski seveda: »St. ... Gosp. ... Tinjan. Podpisani tinjanski fašijo Vas s tem vabim, da zapustite našo Italijo in se premestite v Vašo zaželeno Srbijo, ki semkaj nikdar ne pride. Nalagamo Vam, da tekem 8 dni zapustite deželo, ako ne, bo podpisani proti Vam uporabil teror. Tinjan, 20. maja 1925. Podpis. Pečat.« Prizadetemu seveda ni preostalo drugega, nego da beži z rodne zemlje, kajti da v Italiji proti fašistovskim ukazom ni priziva, je vedel. Koliko časa bo še trajala v Italiji ta evropska sramota?

Sporazum za likvidacijo Banke Adriatike. Izid glasovanja o Feinerjevem predlogu za likvidacijo Banke Adriatike v Trstu dne 24. junija je bil sledeči: Svoje zahteve je prijavilo 2107 upnikov v skupnem znesku 31 milijonov 731.407 lir; od tega se je izločilo od glasovanja 2.328.298 lir, tako da je imelo pravico glasovati 1825 upnikov za skupno lir 29.403.109. Glasovalo je za Feiner-Poggijev sporazum 1144 upnikov, 23 glasov je bilo proti, 658 upravičencev je bilo odsotnih. Pristaši sporazuma zastopajo 23.310.015 lir ali 79.30 odstotkov vseh priznanih upnikov, nasprotniki zastopajo 751.228 lir, odsotni 5.341.866 lir.

Smrtna kosa. V Dolini pri Trstu je umrl tamkajšnji bivši dolgoletni župan Josip Pangerc. Pokojnik je bil neumoren narodni delavec in nekaj časa tudi deželni poslanec.

Svoje vrste odlikovanje. Tolminski fašijo je izročil svet. inž. Rudolfu Machnitschu — Mahnič — fašistovski izkaznico za njegove zasluge za fašizem. Inž. Machnitsch je bil globoko ginjen in je obljubil, da bo poslej še bolj uslužen fašizmu.

Nesreča v koprskem pristanišču. V koprskem pristanišču grade novo mostišče za izkrcavanje. Pri tem je bil zaposlen »pontone« — parnik, ki je opremljen z raznimi stroji. Na tem parniku se je 7. julija razletel parni kotel, pri čemer je dobil parnik take poškodbe, da se je v 10 minutah potopil. Kurjača je smrtonosno varno oparilo, trije pomorščaki so bili lahko poškodovani.

Za svobodo časopisja!

(Govor dr. Josipa Holnjevca v zakonodajnem odboru 27. junija 1925.)

(Dalje.)

Tiskovna svoboda v drugih državah.

Kar se tiče svobode tiska, je dete demokracije in njen početek je iskati v Angliji. Na Angleškem je znani pesnik Milton 1644 pleđiral in pisal za svobodno časopisje. Leta 1694 je angleški parlament odklonil obnovenje cenzurnega pooblastila, in to je bil konec cenzure. Tako je bilo na Angleškem pred 231 leti. Kako pa je v naši državi leta 1925? Ni sicer dovoljeno parva componere magnis, vendar pa tudi ni potrebno, da ostanemo tako majhni, tako nenapredni in nesvobodoumni! Zakonita ureditev tiskovne svobode se v Angliji nikdar ni smatrala za potrebno. Anglija nima posebnega tiskovnega zakona, zato pa ima največjo svobodo tiska. Gospod minister se je v svojem govoru tudi Anglije dotaknil ter je rekel, da je sistem, ki ga hoče uvesti pri nas predloženi zakonski načrt, osobito kar se tiče odgovornosti, blažji od angleškega. Mi zagotovimo g. ministra, da smo popolnoma zadovoljni, ako on umakne svoj »blažji« zakonski načrt, kakor ga on imenuje, ter nam dovoli »manj blagie angleški sistem. Pri tem je kajpada tudi potrebno, da se uprava naše države organizira po angleškem sistemu. Iz Anglije so kolonisti to svobodo prinesli v Zedinjene države Severne Amerike. Najstarejše ustave iz 1770 in 1787 nimajo nobene določbe o tisku. Šele dodatni člen k poslednji ustavi ima določbo: »Kongres ne sme izdati nobenega zakona, ki bi kratil svobodo besede in tiska.« Pod tako svobodo so časniki na Angleškem in v Zedinjenih državah dosegli pomen, ki ga na kontinentu nimajo.

Iz Anglije in Amerike je tiskovna svoboda prišla na Francosko, kjer se je do velike revolucije strogo izvrševala državna cenzura. Ustava, ki jo je Franciji dala revolucija, zajamčuje »vsakemu človeku svobodo govoriti, pisati, tiskati in svoje misli objaviti, ne da bi spisi pred objavo bili podvrženi kakšnemu nadzorstvu ali kakšni cenzuri«.

Iz Francije je tiskovna svoboda prodrla v Nemčijo in sčasoma v druge kulturne države Evrope.

Tiskovna svoboda v najširšem pomenu besede pomenja pravo vse, karkoli se hoče, objaviti s tiskom, ne da bi k temu bilo potrebno tiskovno dovoljenje niti da bi kdo zavoljo vsebine tiska mogel biti kaznovan. V tem absolutnem smislu ni nikdar bilo tiskovne svobode. V vseh kulturnih državah so tudi

dandanašnji produkti tiska podvrženi raznim kazenskim zakonom o obrambi javne varnosti in javnega reda, o obrambi osebne časti itd.

V ožjem smislu pomenja tiskovna svoboda pravo tiskati vse, kar se hoče, ne da bi k temu bilo potrebno predhodno dovoljenje oblasti (preventivna cenzura).

Moderno časopisje je brez tiskovne svobode nemogoče. K njemu spada referat (poročilo) in raisonnement (pretres, presoja), kot bistvena dela. Brez svobode ni nobenega dela: drugi je popolnoma izključen, prvi zelo oviran.

Tiskovna »svoboda« pri nas.

Kako bo s svobodo tiska v naši državi po predlogu novega tiskovnega zakona?

Ustava poklanja časopisju trinajsti član, ki začinja: »Tisk je svoboden.« Ta izrek ni nobena specialiteta naše ustave, marveč ima jo vse moderne ustave demokratičnih držav lo določbo. Niti nov ni ta izrek. Na Angleškem se je že v XVII. stoletju borila borba za in proti temu načelu, in ta borba se je že proti koncu istega stoletja končala s popolno zmago tega načela, ki se sicer ni zapisalo v angleško ustavo, marveč se je izvajalo v praktičnem zakonodavstvu. V naši državi pa je citirani izrek v ustavi samo fraza, ki se doslej v realnem življenju nikdar ni realizirala in katero predloženi načrt o tiskovnem zakonu totalno postavlja na laž.

Predloženi zakonski načrt ponavlja oni ustavni izrek o tiskovni svobodi, ki tvori njegove prve besede. Vse določbe zakona pa so direktno zanikanje tega načela, vsled česar je upravičena in umestna sodba, da ta zakonski načrt začinja z grdo lažjo. (Pritrjevanje in ploskanje pri članih opozicije.)

(Dalje sledi.)

Prosveta.

PREVODI JUGOSLOVANSKIH DEL V ITALIJANŠČINO.

V Berlinu, v Dresdenu, v Milanu sem z zanosom govoril o malem gnezdecu, kateremu velja vsa moja ljubezen. Kdo ga je poznal? Kdo je vedel o Sloveniji in o Ljubljani? In začuden so ljudje vpraševali: »Ali je vredno trošiti toliko ljubezni za tako majhno gnezdece?«

Ponosno je odgovarjalo srce: »Kako bi ne bilo vredno? Saj je vse v našem malem gnezdecu: Berlin, Dresden, Milan in še mnogo več. Kako bi ne bilo vredno? Zakoprnelo mi je srce po gnezdecu in stžilo se mi je po domu.

A glej, gnezdece ni zadovoljno! Njemu se toži po Berlinu, po Dresdenu, po Milanu in še, in še se mu toži po ... Kaj bi naševal?

Prav je, da je tako.

Tako bo rastle kakor morje v plimi in v oseki, nikdar zadovoljno, vedno tožeče, vedno koprneče, vedno bogato, naše malo, malo gnezdece.

* * *

Tja v Italijo so zanesli naše malo gnezdece. Na mizi ležijo tri knjige, tri naše knjige, ki so začele svoje romanje po Italiji. Ne nadoma se je razširila slava o našem gnezdecu baš tam, kjer so nam bili doslej najbolj sovražni.

Prav je, da je tako.

Komu gre hvala za ta razveseljav pojav? E, imen je cela vrsta; so naši in so tuji ljudje. Hvala gre vsem: gospej Sinkovec-Mayerjevi, Maffeu, Voltolini, Ubanaž-Urbaniju, Susseku-Regentu.

* * *

Prav Zupancičeva »Duma« (Modena, Tipografia Immacolata Concezione, 1924), visoka pesem naše domovine, je morala prva najti pot na sovražni nam jug. Prestavo sta oskrbela Italo Maffei in gospa Fany Sinkovec-Mayerjeva. Književna Italija je sprejela »Duma« z največjo častjo, primerjala jo najboljšim pesnitvam Carduccija, Parinija in drugih. Vtis Zupancičeve pesmi je bil velik nad vse pričakovanje, zlasti če pomislimo, da so Italijani zelo zaljubljeni vase in v svoje, da težko puste kaj veljati, če ni prav posebno dobro.

Prevod »Dume«, zraven katerega so še prevodi pesmi »Z vlakom«, »Epilog« ter »Mat in sin«, se čita prilično gladko in prijetno. Na splošno je jasen in veren originalu, dasi je skoz in skoz besedilo preveč razvlečeno in mestoma prav neumestno okrašeno s frazami, ki jih v originalu ni. Razumem, da je bilo treba zaradi blagovžnostnosti prevoda marsikatero svobodnejše zasukati, a ne razumem, čemu je bilo treba sekati pesem čisto svojevoljno, kar daje priliko, da se zmisel drugače veže in drugače tolmači, kot je nameraval pesnik.

Mnogo mest pa je nejasnih, nekatera so celo napačno podana. Ne morem tukaj obsirno naštevati vseh napak in pomanjkljivosti. Naj zadostuje samo nekaj primerov:

»Z vlakom«. — »Mejica teče ob tiru, za njo v polnočnem miru gubijo se polja itd. ... Va, lungo il confine, il binario con lui ne la pace notturna! Prva napaka je zamenjava pojmov: mejica in tir; »za njo« se pa ne nanaša na vlak, kot je videti iz prevoda, marveč na mejico in je vezano z naslednjem v polju, do čim začinja v prevodu o poljih nov stavek ...

»Duma«. — »Znamenje fantom, ki hodi« mino čez dan, znamenje tajno za noč ... »A giovani segnate diurno e secreto ne la bui notte« ... V prevodu ni povedano, da so na

geljni znamenje za po dnevi mimo idočih fante, kje naj se po noči tajno oglase, marveč je italijanski stavek brez vsake jasnosti... — »Mimo bi šel in me ne bi razbral iz mojih družic...« »che non m'hai vista, ancor ti fossi accanto...« Tukaj se je popolnoma zgubila ljubka misel in pesniška podoba originala. — »Srce poeta pripeva tako idejam...« »Cour di poeta, io canto ora le idee...« Ta stavek pove nekaj drugega, kot je pesnik hotel. — »Bil sem med njimi sam...« »Ed io fra tutti, io solo mi stava...« Ni točno. Zupančič pravi, da je tudi on sam bil med njimi, a ne da je bil s am (osamel). — »Vestfalijska ni terra dell'Oveste, ampak »Vestfalijska« itd. itd.

Casih kateri stavek popači zmisel, a nobeden ne toliko, da bi pesem v celoti trpela. Vsakdo, ki jo prebere v italijanski, ima v celoti dovolj jasno sliko o pesmi in ker je jezik gladek in lep, smemo biti kljub nedostatkom prav veseli prvega italijanskega prevoda »Dumeč.

Regent in Sussek sta imela, kajpada, nekoliko lažji posel; dasi je »Hlapec Jernej« najbolj zgoščena, najbolj cankarška proza Cankarjeva, je vendarle... proza. In lažje je prevajati prozo kot poezijo. Ali »Hlapec Jernej in njegova pravica«, v italijanski »Il servo Bartolo e il suo diritto« (Trieste, Casa Editrice »Par naso«), je po natančnosti in lepoti prevoda prav posebne vrednote delo.

Preprostost in monumentalnost te Cankarjeve proze sta prevajalca neprisiljeno posnela in ustvarila prevod, kakršnih je v celokupni italijanski prevodni literaturi prav malo. Pogreške skoro ne najdeš; in če jo najdeš, ni vredno, da jo omeniš. Tudi tiskovnih napak ni toliko kot n. pr. v prevodu »Dumeč. Z eno besedo, Regent in Sussek sta napravila delo, ki ostane velikega pomena za bodočnost, zlasti ker sta izbrala delo, ki je ljudstvu mnogo lažje dostopno kot pesem.

Ista založba objavlja še Cankarjeve »Podobe iz sanj« v prevodu Renato Pfliegerja.

Iz hrvaške dramske književnosti sta Alessandro Voltolina in Umberto Urbanaz-Urbani predstavila Ivo Vojnovičevo igro: »Gospodja sa suncokretom«. Italijanski naslov ji je »La signora dal girasole«, založnik ji je »Istituto Romano Editoriale« v Rimu.

Zakaj sta prevajalca (ki menda nista vedela drug za drugega in sta šele po dokončanem delu začela primerjati svoje prevode ter sestavljati iz dveh enega samega) vzela baš to Vojnovičevo delo, je precej jasno. Delo očituje avtorjevo ljubezen do Italije, igra se godi v Benetkah in jo je celo pisatelj sam posvetil »Večni Veneri« — Benetkam. Ali po mojem mnenju bi bilo italijanskim ljubiteljem jugoslovanske književnosti ljubše kaj jugoslovanskega, n. pr. »Smrt majke Jugoviča«.

V ostalem je prevod dokaj lep, a za jugoslovansko književnost nima posebne vrednosti, kakor je original tudi nima.

V toliko smo Slovenci na boljsem, da sta oba prevoda iz naše književnosti resnično prevajanja vredna, dočim je bilo za »Gospodjo sa suncokretom« škoda velikega truda, ki sta ga imela prevajalca. Da sta se pa res potrudila, je očitno vsakomur, ki prebira v italijanski to efektno, teatersko zapleteno igro, v

kateri je Vojnovič pokazal svojo izredno tehnično spretnost...

Tako bo rastle kakor morje v plimi in v oseki, nikdar zadovoljno, vedno tožeče, vedno koprneče, vedno bogatejše, naše lepo, lepo gnezdece...

Gledališka umetnost.

REPERTOIRE GOSTOVANJA GLANOV LJUBLANSKEGA NARODNEGA GLEDALIŠČA V SLOVENIJI.

9. julija, četrtek, v Rogaški Slatini ob 8. uri zvečer »Scampolo«.
10. julija, petek, v Rogaški Slatini ob 8. uri zvečer »Vdova Rošlinka«.
11. julija, sobota, na Vranskem ob 8. uri zvečer »Smrtini ples«.
11. julija, sobota, v Brežicah ob 8. zvečer »Scampolo«.
12. julija, nedelja, v Kaplji ob 3 popoldne »Vdova Rošlinka«.
12. julija, nedelja, v Zalcu ob 8. zvečer »Scampolo«.
13. julija, ponedeljek, v Brežicah ob 8. zvečer »Smrtini ples«.

S tem bo turnea zaključena.

Dijaški vestnik.

Positniška zveza. V nedeljo 12. julija se vrši v Zadrženem domu v Zagorju občni zbor dijaške podružnice PZ. Začetek ob 9. Udeležba za člane obvezna! Z Bogom za narod! P. Werbole.

Podružnica SDZ za ribniški okraj priredi v nedeljo 12. julija ob 3 popoldne sestanek v društveni dvorani v Ribnici. Na sporedu je predvsem obravnavanje petnajstletnice podružničnega obstoja. Udeležba je za člane obvezna, starešine in vsi, ki se za podružnico zanimajo, so vljudno vabljeni!

Naznanila.

Sirski odbor OZ javnih namestencev in upokojencev ima nujno sejo v soboto 11. julija ob 20 pri Mraku v nad vse važni dnevni redom, objavljenem v prihodnji številki »Našega Glasca«. Vse lokalne organizacije brez izjeme naj odpošljejo svoje delegate! — Predsedstvo.

Prostovoljno gasilno društvo v Črnomlju priredi 2. avgusta od 14. naprej na Gričku svojo javno društveno veselico z mnogovrstnimi zabavnimi točkami. Točilo se bo pristno belokranjsko vino, pekli se bodo janjci na ražnju, po šatorih se bo postreglo gostom z dobrimi jedmi in pivom. Sodeluje naša mestna godba. Železniška zveza ugodna. Vabimo sosednja društva in prijatelje gasilstva na mnogobrojno udeležbo, obenem pa prosimo sosedna društva, da ta dan ne prirejajo veselice.

Belokranjskim lovem! Opozorjamo še enkrat belokranjske lovce na ogled lovskih psov, ki se vrši v nedeljo 12. julija ob 2 popoldne v Gradcu na vrtu g. Mazelčeta. Lovci, ne zamudite te prilike! Pes, ki je vpisan v rodovno knjigo, ima še enkrat višjo ceno. Pse bo popisovala posebna komisija; za oceno odlično dobi pes modro pentljo, za oceno prav dobro rdečo, za oceno dobro rmenjo, za oceno povojno zeleno, za oceno zadostno belo pentljo. Za vpis v rodovno knjigo mora dobiti pes najmanj zadostno oceno. Na ogledu se bodo razpravljale tudi druge lovske zadeve. KLB.

Socialni vestnik.

Hiralniško vprašanje. Invalid-hiralec v Plju nam piše: Z velikim veseljem sem čital članek gospoda Janka Vrbanškega, da se bo v sporazumu s križarskim redom posrečilo ustanoviti novo kmečko hiralnico v gradu Marelinec blizu Pljuja in da se bodo že v teku letošnjega poletja sprejemali hiraleci v novo kmečko hiralnico. Bog živi vse, ki so kakorkoli pripomogli k ustanovitvi tega dobrodelnega zavoda. Pisec teh vrstic je 37 let posleno služil v državni službi, pri davčnih in carin-

skih uradih, potrošil vse duševne in telesne moči, nazadnje še zdravje. Penzije imam na leto 2301 krono in 12 vinarjev, danes pa dobim za 4 krome 1 dinar. Kaj smo storili ubogi starčki, bivši državni služabniki, da smo tako kaznovani, da se nam za 4 krome izplačuje penzija 1 dinar?

Izpred sodišča.

Razne sodbe. V kino »Ljubljanski dvor« je bil sprejet neki invalid v službo kot sluga. Mesto, da bi bil mož hvaljen in bi vestno opravljal svojo službo, je pomeveril podjetju čez 8000 Din. Pomeverbo pa so kmalu razkrili. Vrnili so 4000 Din, ostane pa je že zapravljen. Obtožene je tatvino skesan priznal in se je zagovarjal z bedo. Obsojen je bil na dva meseca težke ječe in mora povrniti škodo in pa plačati takso. — Čednega ženina se je izkazal neki Milutin Cvetko, doma iz Zagreba. Uslužben je bil pri trgovcu Mario Buda na Rakeku, kjer je imel prav ugodno in udobno mesto. Mož pa se je brzkone preobdelal, začel je potratno živeti in se ženiti, dasi je že oženjen. To pa seveda stane dosti denarja. In to vprašanje ga je pripravilo tako daleč, da je ukradel gospodaru dva čeka in dvignil z enim v Logaicu 7000 Din, z drugim pa na Rakeku 7500 Din. Nato se je odpeljal v Zagreb, kjer je ves denar zabil po raznih zabaviščih in nočnih špelnkah. Nato se je skesan vrnil k svoji »nevesti« v Ljubljano. Tudi tej je obljuboval zakon in jo je oškodoval za težke tisočake. Obsojen je bil samo radi goljufije s čeki na 6 mesecev težke ječe. Obračun z varano nevesto pa še pride. — Dalje je bil na vrsti slučaj težke telesne poškodbe — izguba desnega očesa — slučaj, ki se je obravnaval že 9. junija 1923 pred tukajšnje poroto. Dogodek se je vršil dne 1. julija 1922 na Viču pri gostilni Amerika. Obtožena pekova pomočnica Stefan Zalaznik in Jože Bučar sta napadla omenjenega večera Martina Ostirja, ki je praznoval v neki hiši na Glinah god svoje neveste. Napadla sta ga s kolom in ga pobila po tleh, nakar ga je eden obtožencev sunil večkrat z velikimi dvorogati vilicami. En sunek ga je zadal v desno oko, vsled česar je na oko popolnoma oslepel. Pri porotni obravnavi se je dogajalo, da je z ozirom na zagovor dejanski stan še premalo pojasnjen, nakar se je zadeva vrnila preiskovalnemu sodniku in je prišla pred deželno sodišče. Obtožena sta se zagovarjala s silobranom in zanikala poškodbo na očesu. Obsojena sta bila eden na pet, drugi pa na 4 mesece težke ječe in morata plačati skupno poškodovanemu 10.000 Din za oko. Kljub tej mili obsodbi pa sta prijavila priziv, češ, da ona ništa kriva, nakar je prijavil tudi državni pravdnik priziv radi prenizke kazni, tako, da se bo stvar še enkrat obravnavala.

Po svetu.

Sir Ignace Jan Paderewski. Angleški kralj je sprejel te dni v buckinghamski palači poljskega virtuozu Paderewskega in mu podaril veliki križ reda britanske države. S tem je postal Paderewski vitez in se bo odslej imenoval na Angleškem sir Ignace Jan Paderewski.

Zakon o preskrbi mladostnih in pijancev iz navade v Švici. Pred kratkim so sprejeli volilni upravičenci kantona Curih zakon, ki določa preskrbo mladostnih in pijancev iz navade. Zakon pomeni v socialni zakonodaji dober korak naprej in je tudi s stališča protialkoholnega boja zanimiv; predvideva sledeče: 1. Pred prisilno nastavitvijo v zavodu se dotična oseba uradno posvari ter se ji obenem dajo navodila za korektno obnašanje. 2. Prisilna nastanitev v zavodu se lahko odgodi ter da dotičniku doba od 1 do 5 let za popoljšanje. Ako se v tem času dobro obnaša, se prisilna nastanitev opusti; če se pa ne ravna po navodilih, se ista izvede. 3. Nepopoljšljivi

se lahko stalno nastanijo v zavodu, isto tako neozdravljivi pijanci. 4. V vseh kantonalnih vzgajališčih in preskrbovališčih je dajanje opojnih pijač prepovedano.

Zavod za raziskovanje težajnih pokrajin v Cambridge. V spomin na umrlega težajnega raziskovalca kapitana Scotta so ustanovili v Angliji po njem imenovano ustanovo. Njen predsednik je izročil sedaj univerzi v Cambridge-u znesek 13.000 funtov za napravo gori imenovanega zavoda: 6000 funtov je namenjenih za zgradbo poslopja, 7000 pa za publikacijo del in kart, tiočih se polarnega raziskovanja.

Nemška ladjedelnica. Prostor, kjer se posamezne ladje delajo in montirajo, imenujemo ladjedelnice ali z angleško besedo dock. Nekatere take ladjedelnice so že kar v vodi, tako da izgotovljena ladja lahko takoj splava. Nekdanji nemški plavajoči dock št. 8 se sedaj prepeljal na otok Malto; služil bo zgradbi najmočnejših angleških ladij v Sredozemskem morju.

Lepa oranža. V provinci Alicante na Španskem so dogojili oranžo, koje sad je brez peška in je 1 kg težak. Oranža je namenjena samo za izvoz.

Divjak v avtomobilu. Neki tat avtomobilov v New Yorku je bil pri tatvini zasačen. Bežal je in je na begu ustrelil eno žensko, ranil šest oseb in poškodoval štiri avtomobile. Šele nato so ga ujeli.

Kokain, alkohol in zločini. Profesor d'Hollander v mestu Löwen je našel med 520 kaznjencev tankajšnje osrednje ječnice, ki je namenjena večjim zločincem iz cele Belgije, 4 zločince, ki so o priliki, in 5, ki so redno (deloma v zvezi z opijem ali morfijem) uživali kokain. Med slednjimi sta bila dva morileca, dva tata in 1 vlomilec. Kroničnih alkoholikov je bilo skoro 50 %, 67 kaznjencev je svoje dejanje (umor, delikt zoper nenravnost, tatvina) izvršilo v delni pijanosti.

Konzum piva v Nemčiji. V Nemčiji so porabili za pivo v času od 1. oktobra do 31. decembra 1924. skoro 4 milijone meterskih stotov ječmena in 5190 meterskih stotov sladkorne tvarine.

»Dalje sledi«. V nekem romanu je časopis beremo: Z debelo gorjačo je udaril po glavi in je zavpil: (Dalje sledi.) Stavcu je zmanjkalo prostora za nadaljevanje romana in je postavil »dalje sledi«. — V nekem listu beremo: »Sklenil sem, da bom za revne sirote zgradil otroško zavetišče. Določil sem za to zgradbo moje stavbišče v sredi mesta. V zlatih črkah bo nad vežnimi vrati zapisano: (Dalje sledi.) Socialni čut tega dobrotnika človeštva je hvale in posnemanja vreden.

Peti vzorčni sejem v Neapolu se bo vršil od 16. do 31. avgusta. Vse države so povabljenе k udeležbi. Letos bo najzanimivejši poljedelski oddelek in pa oddelek za plemensko živino.

Nagla kri. V Reggio di Calabria je mož učiteljice Magdalene Matteis ustrelil šolskega nadzornika, ker njegova žena ni dobila zaposlene službe blizu mesta.

Kalabrija je bila doslej najbolj zanemarjena italijanska dežela. V zadnjem času so se pa zelo začeli brigati zanje in gradijo sedaj 390 km cest. V petih letih bo na novo zgrajenih 1000 km cest.

Neki angleški zobozdravnik piše: »Odol je izdatno učinkovit, zlasti glede odstranjevanja zoprnih duhov in slabega okusa v ustih. Na vsak način ima prednost pred vsemi drugimi zobnimi vodami, ki se ponujajo publiki.«

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski spisal Jules Verne. — Poslovenil A. B.

Lady Helena in miss Grantova ne bi mogli misliti, kako je prišel ta nepridiprav na Duncana. »Gospod,« ga je torej vprašal Glenarvan, »s kom mi je čast govoriti?«

— Moje ime je Jakob-Eljacin-Frančišek-Marija Paganel, tajnik pariškega Zemljepisnega Društva, dopisni član zemljepisnih družb v Berlinu, Bombayu, Darmstadtu, Dunaju, Lipskem, Londonu, Petersburgu, Nju Jorku, častni član kraljevskega zemljepisnega in narodopisnega zavoda za Vzhodno Indijo. Potem, ko sem prebil nad dvajset let v zatohlem kabinetu in se bavil z zemljepisjem, se je naposled tudi meni zahotelo, da se uvrstim med »znanstvenike-bojovnike«. Zato sem se podal na pot v Indijo, da na licu mesta najdem zvezo med deli posameznih slavnih popotnikov.

Sedmo poglavje.

Odkod prihaja in kam gre Jakob Paganel.

Tajnik Zemljepisnega društva je bil brez dvoma ljubezniv človek, ker je znal vse to povedati z veliko pristranostjo. Sicer pa je lord Glenarvan sam prav dobro vedel, s kom ima opravka; imo in zasluge Jakoba Paganela so mu bile popolnoma znane; njegovi zemljepisni spisi, njegove razprave o najnovejših razkritjih, ki jih je priobčeval v Zemljepisnem vestniku, njegovo dopisovanje z najimenitnejšimi učenjaki sta

rega in novega sveta so bili zadosten razlog, da je mogel videti v njem enega od najslavnejših francoskih znanstvenikov. Glenarvan je torej podal svojemu nepoznanemu gostu roko kar najbolj pristrano.

»In sedaj, ko smo se spoznali,« je dejal, »mi že dovolite, gospod Paganel, da vas nekaj vprašam.«

— Vprašajte, vprašajte, kar in kolikor hočete, je odgovoril Jakob Paganel; zame bo vedno užitek, če vam bom mogel odgovorjati.

— Predvčerajšnjim zvečer ste torej prišli na krov te ladje?

— Seveda, mylord, predvčerajšnjim zvečer, ob osmih. S kalendonskega brzovlaka sem skočil v kočijo, iz kočije pa naravnost na škotijo, na kateri sem si dal že iz Pariza prihraniti kabino številka šest. Noč je bila temna. Nikogar nisem videl na krovu. Ker sem se po šestintrideseturni vožnji čutil utrujenega in ker so mi rekli, da se človek najlaže izogne morskemu boleznim, če se takoj dobro prespi in potem ostane še prve dni vožnje v postelji, sem kar meni nič tebi nič legel v posteljo in vestno prespal vseh šestintrideset ur vožnje, to mi lahko verjamete.

Poslušalci Jakoba Paganela so sedaj vedeli, pri čem da so v zadevi novega sopotnika na krovu. Francoski popotnik se je torej zmotil in ladij in se vkrcal na Duncana, medtem ko je bila vsa posadka pri slovesnosti v katedrali svetega Munga. Na ta način je bilo vse jasno. Pa kaj poreče slavnemu zemljepiscu, ko izve za ime in cilj ladje, na katero se je vkrcal?

— Tako torej, gospod Paganel, Kalkuto ste si izbrali za izhodišče vaših popotovanj?

— Da, mylord. Videti Indijo je bila moja najsrečnejša želja že od mladih nog. Moje najlepše sanje se kmalu uresničijo v deželi članov in Tavgov.

— Torej bi vam ne bilo vseeno, če bi obiskali kako drugo deželo, gospod Paganel?

— Ne, mylord, zelo bi mi bilo neprijetno, ker imam priporočila za lorda Sommerseta, generalnega gubernatorja Indije, in naročilo od Zemljepisnega društva, na katerem mi je dosti ležeče.

— Kako, imate torej neko poslanstvo?

— Da, podati se moram na prekoristno in velenimivo pot, za katero je izdelal načrt moj učen prijatelj in tovariš, gospod Vivien de Saint-Martin.

Gre namreč za to, da grem po sledu bratov Schlaginwein, polkovnika Waugha, Webba, Hodgsona, misjonarjev Huca in Gabela, Moorcrofta, gospoda Julija Remyja in toliko drugih slavnih popotnikov. Upam, da se mi posreči tam, kjer je misijonarju Kricku tako nesrečno spodletelo l. 1846; z eno besedo, preiskati hočem tek reke z imenom Jaru-Džangbo-Cu, ki namaka skozi celih petnajst kilometrov Tibet in se vije ob severnem vzhodu Himalaje. Preiskati hočem, če se ta reka končno ne zlije v Bramaputro gori neke severovzhodne od Assama. Zlata medalja, pomislite, mylord, zlata medalja ne uide tistemu, ki prvi izpolni to vrzel v indijskem zemljepisu, ki jo tako živo občutimo zemljepisci.

Paganel je bil sijajen. Govoril je z živo zanešenostjo. Dal se je zapeljati domišljiji in plaval na njenih brzih krilih. Teže bi ga ustavili kot reko Ren pri schaffhausenskih slapovih.

»Gospod Jakob Paganel,« je rekel lord Glenarvan po kratkem molku, »to je zares krasno popotovanje in znanost vam bo zelo hvaležna; toda nič več nočem zakrivati vaše zmote, in, zaenkrat vsaj, se morate odreči užitku, da si ogledate Indijo.«

— Odreči! In zakaj?

»Cirilova knjižnica« v Mariboru

je izdala dosedaj 15 zvezkov, ki obsegajo večinoma prevode iz svetovnih literatur (angleške, francoske, italijanske). — Vse priporoča Knjižveni odbor v Ljubljani.

Gospodarstvo.

Ljubljanska borza

v 1. polovici leta 1925.

Številke o prometu ljubljanske borze v prvem polletju 1925. dokazujejo pomembnost te institucije za slovensko gospodarstvo. Dne 16. avgusta bo preteklo leto dni, odkar je začela poslovati ta institucija — in izkazuje do sedaj prav lepe uspehe. Vendar pa še do danes ni dosegla svoje izpolnitve, ker radi raznih — zlasti političnih momentov — še ni mogla dobiti koncesije za trgovanje z devizami in valutami, za kar se potegujejo gospodarski krogi Slovenije že dolgo — brez uspeha.

Promet na blagovni borzi je dosegel v prvih 6 mesecih t. l. 888 in pol vagona. Od celokupnega prometa odpade na les 822 vagonov. Lani ko je borza poslovala od 16. avgusta do 31. decembra 1924. torej 4 in pol meseca je bil promet na blagovni borzi 536 in pol vagona. Te številke so značilne za napredek prometa na borzi.

Efektivni trg stoji še vedno pod vplivom stagnacije in krize v gospodarskem življenju. Zaključki v vrednostnih papirjih so znašali v prvih 6 mesecih letos 1,208.930 dinarjev napram 486.101 Din v 4 in pol meseca lani. Največ prometa je beležiti pri državnih papirjih in pri delnicah tistih podjetij, ki ne kotirajo tudi na zagrebški borzi. To so pa le tri podjetja.

V kratkem bodo začele kotirati na borzi tudi delnice tvrdke »Šešir«, tovarne klobukov v Škofji Loki. (Podjetje ima glavnico 2,500.000 dinarjev, rezerv 55.630 Din; dividenda za lanskost leto je bila 12 odstotkov; podjetje je pod patronanco Zadrugne gospodarske banke in Ljubljanske kreditne banke.)

Ker je promet naraščal, se je izkazalo, da dosedanje število senzalov (2) ne zadostuje. Zato je borzna uprava razpisala 5 novih senzalov mest, kar bo gotovo tudi pripomoglo k razširjenju borznega poslovanja in pritegnitvi širše publike.

Zlasti lepo pa se razvija poslovanje borznega razsodišča, ki pridobiva vedno bolj na ugledu med trgovskim svetom radi ugodnosti, ki jih nudi v vsakem oziru.

* * *

Zračna linija Dunaj—Ljubljana—Trst. Pred nedavnim so poročali italijanski listi, da se bo otvorila zračna linija Trst—Dunaj p r e-

ko Celovca. Za to smo se obrnili na pristojna, informirana mesta za pojasnila kaj je s projektom, ki je določal Ljubljano za postajo na progi Trst—Dunaj. Zvedeli smo, da še do danes vojno ministrstvo ni dalo dovoljenja za upostavitve te linije. Poleg tega smo doznali tudi, da so to prepustili sedaj zunanemu ministrstvu. Če bo treba še na odgovor zunanega ministrstva tako dolgo čakati, kakor se je to zgodilo z vojnimi ministrstvom, bodo aeroplani že zdavnaj letali z Dunaja v Trst — preko Celovca — in potem tudi dovoljenje ne bo nič pomagalo, ker bo prepozno!

Letišči dolgov naše države. Glavni inšpektorat ministrstva financ je izdal statistične podatke o finančnem stanju države SHS na dan 30. junija 1925. Iz teh podatkov posnemamo, da so znašali letišči državni dolgovi 30. junija t. l. 744.839.665 dinarjev. Od tega odpade: na bone državne blaginje (prometno ministrstvo) 66.455.127 dinarjev (vsa ostala ministrstva) 53.782.802 dinarjev, 6% boni (3 milijoni dolarjev) emitirani v Ameriki 177.750.000 dinarjev. Neplačani in regulirani računi prometnega ministrstva znašajo 220.965.366 dinarjev, vojnega ministrstva pa 201.906.370 dinarjev ter vseh ostalih ministrstev 30.000.000 dinarjev. Nato spadajo v letišči tudi še neizplačane invalidske podpore (dolg za dobo pred 1. majem 1923): svota neznana! in neizplačane razlike uradniških plač za dobo od 1. oktobra 1923. do 1. maja 1924.: svota ne znana!

Dividende. Salus d. d., Ljubljana 5 odstotkov; Tvorica za dušik d. d., Ruše 15 odstotkov; Jugoslovanske tekstilne tvornice Mautner d. d., Ljubljana 5 odstotkov.

Naša produkcija sladkorja v kampanji 1924—1925. Po statističnih podatkih generalnega inšpektorata ministrstva financ je znašala produkcija sladkorja v 8 sladkornih tovarnah v teku kampanje 1924—1925 125.000 ton napram 40.630 tonam v kampanji 1923—1924. Pred vojno je bila v kampanji 1913—1914 produkcija vseh 8 tovarn 70.070 ton.

Državne finance v letu 1924—1925. Državni dohodki v letu 1924—1925 so dosegli 11.190.055.178 dinarjev (proračun 10.405 milijonov), izdatki pa 10.579.388.339 dinarjev (proračun 10.405 milijonov). Suficit je bil torej 610.666.839 dinarjev, kar se je porabilo za pokritje izrednih in naknadnih kreditov (ki so pa večji kakor suficit! Op uredn.).

BORZA.

Dne 8. julija 1925.

DENAR.

Zagreb. Italija 2.075—2.105 (2.1158—2.1458), London 275.50—278.50 (277.40—280.40), Newyork 56.43—57.23 (56.79—57.59), Praga 1.6765—1.7005 (1.6895—1.7135), Dunaj 7.955—8.075 (8.005—8.125), Curih 11.025—11.125 (11.08—11.18).

Curih. Belgrad 9.05 (9), Pešta 0.00725 (0.0072), Berlin 1.227 (1.2225), Italija 18.75 (19.15), London 25.045 (25.05), Newyork 515.50 (515.30), Pariz 24.15 (24.10), Praga 15.25 (15.25), Dunaj 72.55 (72.53), Bukarešt 2.375 (2.375), Sofija 3.725 (3.725).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.48, Budimpešta 144.00, Kodanj 34.5, London 2577, Milan 70.935, Newyork 33.08, Pariz 13.595, — Valute: dolarji 705.00, francoski frank 33.05, lira 25.85, dinar 12.46, češkoslovaška krona 21.

Praga. Devize: Lira 123, Belgrad 59.25, Pariz 158, London 16.410, Newyork 33.75.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7 odst. inv. posojilo 65 (den.), vojna odškodnina 235 (den.), Celjska posojilnica 200—205, Lj. kreditna 225—265, Merkantila 100—104, Kreditni zavod 175—185, Praštediona 800—810, Strojne tovarne 105—134, Vevče 100—109, Stavbna družba 265—280, 4 in pol odst. zastavni listi 20 (den.), 4 in pol odst. kom. zadolžnice 20 (den.).

Zagreb. Hrv. eskomptna 104.50—105, Kreditna, Zagreb 104—105, Jugobanka 98—100, Slavonska 69—70, Praštediona 802.5—805, Lj. kreditna 235, Eksploatacija 26, Sečerana 485—495, Nihag 42—45, Gutmann 360—370, Slavonija 40—42, Trbovlje 340—350, Vevče 100, 7 odst. inv. posojilo 65, vojna odškodnina 236—239.

Dunaj. Efekti: Živnostenska 614.900, Alpine 314, Greinitz 142, Kranjska ind. družba 500, Trbovlje 419, Hrv. eskomptna 128, Leykam 160, Jugobanka 114.20, Hrv.-slav. hipobanka 66.500, Avstr. tvornice za dušik 175.700, Mundus 910, Slavex 180, Slavonija 55.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Deske, monte, 20 in 25 mm, konič, feo meja 525 (den.); trami, monte, feo meja 330 (bl.); oglje, la, vilano, feo meja 2 vag., zaklj. 92.50; hrastova drva, 30 odst. cepanic, 70 odst. okroglice, feo nakl. postaja 17 (den.). — Žito in poljski pridelki: Pšenica Hardwinter II., feo Postojna trans. 405 (bl.); koruza slavonska, par. Škofja Loka 1 vag., zaklj. 215; krompir, novi, feo štajerska postaja 110 (bl.).

Turistika in sport.

ČEHOSLOVAŠKA : JUGOSLAVIJA.
PRAGA : LJUBLJANA.

V Ljubljani, v soboto 11. julija in v nedeljo 12. julija na igrišču Ilirije, oba dni ob 17. — V imenovanih dneh se vrši v Ljubljani damski lahkoatletski meeting Čehoslovaška : Jugoslavija in medmestna hazena-tekma Praga : Ljubljana. V izpolnitve pestrosti teh prireditvev priredi nogometna podzveza nogometno tekmo Ljubljana A team : Ljubljana B team. Istotako priredi lahkoatletski podzveza nekaj lahkoatletskih moških tek-

movanj, kjer nastopijo najboljši atleti Slovenije, da malo časa pred nastopom Jugoslovanske lahkoatletске reprezentance na Dunaju dne 25. in 26. julija preizkusijo moči, ki bi bile izbrane za ta nastop. Posebno privlačne točke v moških disciplinah bodo teki na 100 m, 200 m in 400 m, kjer se srečata prvak in rekorder Čehoslovaške na teh progah Vykoupil (Moravska Slavia, Brao), prvak Jugoslavije v istih disciplinah Valtrich (Primorje) in rekorder Jugoslavije na 100 m dr. Perpar (Primorje).

Program obadnevni prireditve je sledeči: Sobota 11. julija ob 17, igrišče Ilirije: 1. Češkoslovaška : Jugoslavija, dame: met kroglice. 2. Češkoslovaška : Jugoslavija, dame: skok v višino z zaletom. 3. Moški: tek na 5000 m, startajo najboljši atleti Slovenije, kot Deržaj, Slapničar, De Reggi. 4. Moški: tek 100 m, srečanje najboljšega češkoslovaškega sprinterja Vykoupila z najboljšimi sprinterji Jugoslavije Valtrichem in dr. Perparjem. 5. C. : J.: dame: met diska. 6. C. : J.: dame: tek na 100 m. 7. Moški: met kopja. Startajo najboljši atleti Slovenije, med njimi slovenski rekorder in prvak Orehek (Ilirija). 8. Moški tek na 200 m. Nastopijo zopet gori imenovani sprinterji. 9. C. : J., dame: skok v daljavo z zaletom. — Nedelja 12. julija ob 17, igrišče Ilirije: 1. Ob 17 nogometna tekma Ljubljana A team : Ljubljana B team. 2. V odmoru nogometne tekme: C. : J., dame: štafeta 4 krat 60 m. 3. Ob 19: medmestna hazena-tekma Praga : Ljubljana. 4. V pavzi hazene-tekme: tek na 400 m, dvoboj med Vykoupilom in Valtrichem.

Prireditve se vrše ob vsakem vremenu. Pred prodaja vstopnic pri trvdki Gorec, palača Ljublj kreditne banke in trafika Sever, Selenburgova ul — Pri nas je hazena-šport šele v zadnjem času zavzel veliki razmah. Čehoslovakinje, ki reprezentirajo svetovni razred v tem športu, nas visoko nadkriljujejo, radi tega nas visok poraz ne sme iznenaditi. Vendar pričakujemo od družine, katero je zapadla visoka čast, da zastopa barve Ljubljane, da bo napela vse svoje moči in vsaj častno podlegla veliko močnejšemu nasprotniku. Nasprotno je damska lahkoatletika v Jugoslaviji, posebno pa v Sloveniji že v takem razvoju, da lahko meri svoje moči s češkoslovaškim teamom. Jugoslovanski team bodo zastopale znane atletinje: Santel Duša, Prevec Silva, Bernik, Krišch, Pervan in druge. Tudi srečanje med češkoslovaškim rekorderjem Vykoupilom in našima dr. Perparjem in Valtrichem obeta biti krasna borba, kakršna se Ljubljanski publiki v teh disciplinah še ni nudila. Z ozirom na izbornost formo vseh treh tekačev je pričakovati izboljšanje naših dosedanjih rekordov. Pozivamo cenjeno občinstvo in vse ljubljanske športnike, da z mnogobrojno udeležbo pri tekmovalnih dadih izraza svojem zadovoljstvu nad prihodom bratskih češkoslovaških športnic in da se v čim večjem številu udeležijo njih sprejema na kolodvoru. Natančen čas prihoda bo objavljen v vseh ljubljanskih dnevnikih.

Orlovski vestnik.

Prireditve ljubljanske ekspozitive bo 19. julija v Kamniku. Udeležba vseh odsekov kamniškega, ljubljanskega, ribniškega, trbovelskega in vrhnjskega okrožja z zastavami obvezna. Odhod iz Ljubljane ob 7.55 zjutraj.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamkol

Pridna 15 letna
DEKLICA
Želi vstopiti k šivilji kot pomoč gospodinjici, da se obenem nauči šivanja. Ponudbe na upravo pod št. 4415.

GOSPODIČNA,
pridna, dobra in zanesljiva, simpatične zunanosti, neomadeževane preteklosti — zmazna nemščine, s čedno pisavo, sposobna voditi redno gospodinjstvo in kuhati, se sprejme. Imeti mora veselje do otrok, ker jim je umrla mamica. Ponudbe pod št. 4416. — Stalno št. 7266 na upravo »Slovenca«.

SLUŽKINJA
z večletnimi spricvali katera zna doživeti kuhati, se sprejme takoj k družini 5 oseb v prijaznem kraju na Dolenjskem. — Naslov pove uprava lista pod št. 4418.

Mesto VRTNARJA ali ČUVAJA sprejem. Izvežban sem v vrtnarstvu, star 40 let. Naslov pove uprava lista pod št. 4419.

Krepkega, močnega DEČKA
žez 165 cm visokega, od poštenih kmečkih staršev, takoj sprejme večja trgovina z mešanim blagom v lepem trgu na štajerskem. Naslov pove uprava pod »Učenec št. 4379«.

ORGANIST IN CERKVENIK
išče službo. Nastop lahko takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Organist«. 4434

UČENKA
15 let stara z dovršeno tri-razredno mešč. in trg. nadaljevalno šolo, vajena vseh hišnih del, želi vstopiti v trgovino, najraje kje na štajerskem. Gre tudi na deželo. Ponudbe na upravo lista pod »Poštena« št. 4397.

Sprejem takoj ključavničar. vajenca A. BELIČ, ključavničar, Ambrožev trg št. 9.

»Filip!
Bratec, ne boj se! Piši takoj!
Marica.«

2 kroj. pomočnika
sprejem takoj. Ivan KOVIC, Novi Udmat št. 54, Moste pri Ljubljani.

PRIKROJEVALKO,
direktrice za izdelovalnico perila, ženskega in moškega (samo prvovrstno moč), se išče. — Ponudbe na upravo lista pod: »Perilo« št. 4094.

VAJENCA
14 let starega, s primerno šolsko naobrazbo, sprejme A. SUŠNIK, železnica, Ljubljana.

Iščem vajenca
za svečarski in medicarski obrt. Rajko Petschnig, svečar in medicar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 59. 4393

Iščem malo sobo
brez ali tudi s pohištvo. Sem ves dan odsoten. — Naslov v upravi pod št. 4438.

Dobro ohranjeno barako
eventuelno PAVILJON kupim. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. »BARAKA« št. 7500.

ISČE SE STANOVANJE
z 2 ali več sobami, kopalnico, kuhinjo etc. v novi hiši. Ponudbe pod »Stanovanje št. 4427« na upravo lista.

Trgovski lokal
manjši, na prometnem kraju v Ljubljani vzamem takoj v najem. Ponudbe pod št. 500 na upravo lista.

Zajuterkovalnico, delikat. trgovino
ali kaj sličnega vzamem v najem. Ponudbe na upravo lista pod »Zajuterkovalnica«.

Po nizki ceni se radi selitve prodaja kuhinjske kredence in omara. — Reber št. 11.

Učenec za lesno stroko
se išče. Naslov pri upravi pod št. 4417.

Zamenjavo stanovanja
ponudim stranki v Ljubljani, katere bi se hotela preseliti v miren, zdrav kraj ob železnici blizu Ljubljane. Imam tri sobe z upeljavo elektrike in vse pritlikline. Najemnina nizka in splošno je življenje mnogo ceneje. Lepa prilika za upokojenca. Sam iščem enako stanovanje v Ljubljani. V prvo zaprosim za upno prijavo pod: »Zamenjava št. 4412« na upravo Slovenca. Odgovorim vsakomur.

TAPETNIKI! MORSKO TRAVO
dobite najceneje pri »FRUCTUS«, Ljubljana, Krekov trg št. 10.

ISČE SE PROSTOR ZA UČENJE TRGOVINE
za deklico poštenih staršev, zmazno slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisanju. Najrajši na deželi. Cenjene ponudbe se prosijo na naslov: Roza Šunko, Askerčeva ul. 7, pritl., levo, Celje.

Res je, da

denar, ki ga izdaste za reklamo, nikdar ni zavržen, zato ker

ima reklama

za Vas veliko korist, če jo naročite o pravem času in v takem časopisu, ki ga na deželi največ bero. Vsa tozadevna zanesljiva pojasnila Vam da uprava »Slovenca«, ki Vam s tem prihrani mnogo truda in stroškov ter zagotovi

vedno uspeh!

»WERTHEIM«
BLAGAJNE in JEKLENE
denarne OMARE za vzidanje priporočila Ljubljanske komercialna družba, Ljubljana, Bleiweisova 18.

Prodaja se popolnoma novo mizarsko orodje po nizki ceni. Blatnik Franc, Ratje št. 13, pošta Struge, Dolenjsko.

Fižol vseh vrst, suhe gobe, repno seme, kumna, mravljinčna jajca in druge pridelke kupuje Sever & Komp., Ljubljana. Cene sporočamo na zahtevo.

Cenjenemu občinstvu najtopleje priporočam higienično urejeni BRIVSKI SALON.

Niko Koman
Poljanska cesta št. 13, nasproti II. drž. gimnazije.

Zahvala.

Za množične izraze sožalja ob smrti naše predobre matere, stare matere, lažje in tete, gospe

Marije Binder

za darovano cvetje in množično spremstvo na njeni zadnji poti, izrekamo vsem našo najpriščnejšo zahvalo.

Ljubljana dne 9. julija 1925.

Zalujoča rodbina BINDER.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Odgovorni urednik: Viktor Cenčič.

E 515/25—16.

4423

Dražbeni oklic.

Dne 22. julija 1925 ob desetih bo pri podpisane sodišču v sobi št. 1 DRAŽBA ZEMLJIŠČA vlož. št. 196, kat. obč. Slovenska Bistrica, t. j. enonadstropne hiše s trgovsko opravo, z gospodarskim poslojem in vrtom. Cenilna vrednost 70.000 Din, najmanjši ponudek 50.000 Din, vrednost trgovske oprave 1200 Din.

Pravice, ki ne bi pripuščale dražbe, je oglasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne moglo več uveljavljati glede nepremičnin v škodo dražitelja, ki je ravnal v dobri veri. Drugače se pa opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Slovenski Bistrici,
dne 26. junija 1925.

Jerica Sitar roj. Ažbe

v sredo, dne 8. julija po kratki in mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospoduaspala. — Pogreb nepozabne nam pokojnice bo v petek, dne 10. julija ob dveh popoldne iz mrtnišnice v državni bolnici na pokopališču pri Sv. Križu.

Ljubljana, dne 8. julija 1925.

Zalujoči rodbini SITAR - AŽBE.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Brez posebnega obvestila.

Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je danes ob 1. uri ponoči naš oče, stari oče, brat, stric in tast, gospod

Janez černe

v 81. letu svoje starosti bogu vdano preminul. Pogreb predragega pokojnika se vrši dne 9. julija ob 16. uri iz hiše žalosti, Škofja ulica št. 13, na pokopališču pri Sv. Križu.

Ljubljana, dne 9. julija 1925.

ZALUJOČI OSTALI.